

DIRVA

Nr. 10

Sausis-January 24, 1962

Cleveland, Ohio

Krizė Paryžiuje ir Kremliuje

Šiuo metu, vienu laiku komunistiniame ir vakarų bloke, vystosi krizės, galinčios pasauliui sudaryti didelį pavojų.

Dėl Vakarų krizės, kuri Washingtonė vadinama de Gaulle vardu, atrodo viskas aišku, bet komunistiniame bloke besivystanti krizė lieka paslaptinga.

Gen. de Gaulle šiomis dienomis atsakė į Kennedžio laišką, kurį JAV prezidentas jam buvo pasiuntęs užpraeitą savaitę.

Kennedy laišką rašė draugišku tonu, norėdamas daugiau padėti, negu pareikšti priekaištų, užtikrindamas, kad jis Washingtonė visad rasiąs paramą prieš opoziciją ir siūlė, jei galėtų būti kuo naudingas, visad patarnauti. Kennedy negalėjo aiškiau pasisakyti dėl Alžiro įvykių, kad neužgavus de Gaulle savimeilės.

Savo atsakyme, kaip sakoma diplomatinuose sluoksniuose, de Gaulle išliko toks pat. Jo laiškas parašytas labai mandagiu stiliumi, bet vengta nusileisti nuo aukšto pedestal. Jame nesimato jokių ženklų, kad jis nerimautų dėl sąmokslų iš dešiniųjų pusės. Jis taip pat nemini, kad nepasitikėtų prancūzų kariuomenės vadovybė.

Bet yra žinoma, kad de Gaulle šiuo metu pergyvena labai sunkias dienas. Jam beveik pavyko susitarti su Alžiro nacionalistais, bet nedrįsta viešai vesti derybų. Ir bijo skelbti rezultatus, kad nesukeltų dešiniųjų sukilimo Alžire ir Prancūzijoje.

De Gaulle vyriausybė šiomis dienomis buvo priversta imtis drakoniškų priemonių užkirsti kelią terorui Alžire ir Prancūzijoje, kuriuos vykdo iš vienos pusės arabų nacionalistai, o iš kitos pusės prancūzų dešinieji, vadovaujant gen. Salano.

Jų nebaido nauji suvaržymai ir praeitą naktį Paryžiuje sprogo keliasdešimt bombų. O Alžire nuo šių metų pradžios buvo užmušta 300 ir sužeista 600 arabų ir europiečių.

De Gaulle, nežiūrint savo išdidumo, visad buvo geras politikas ir mokąs manevruoti, arba geriau pasakius, moka kitus manevruoti. Dabar, kad įgyvendintų taiką Alžire, jam reikalinga pilna parama. Ir norint pasiekti tikslo, turės atsakyti nuo karštagalvių dešiniųjų kariškių ir didžiųjų pramonininkų, kurie turi interesų Alžire.

Stebėtojai sako, kad juo padėtis būna sunkesnė, tuo de Gaulle būna labiau užsispyręs.

Washingtonas neturi jokio noro pyktis su de Gau-

lle. Amerikiečių vyriausybei geriau yra derėtis su užsispyrusiu de Gaulle, negu matyti jį pavadojant dešiniuosius, kaip gen. Salan ar kt. Nes jei dešinieji karininkai paimtų valdžią į rankas, Alžiro karas pasidarytų kruvinas ir Prancūzija būtų draskoma komunistų organizuojamų streikų.

Žinoma, jokios garantijos nėra, kad tai neįvyks rytoj ar poryt. Tai galės įvykti kaip tik tuo momentu, kada Kremliuje Stalino šalininkai kelia galvas.

Šiuo metu Kremliuje "kažkas" vyksta, bet niekas nežino smulkmenų. Kompartijos XXII kongrese Molotovas buvo pasmerktas, apkaltintas išdavyste ir kai grįžo iš Vienos, buvo sakoma, kad tai reiškia galą senam bolševikui. Bet štai neseniai buvo paskelbta, kad jis skiriamas į Vieną. Tiesa, jis dar neišvyko į Austriją, bet tai yra ženklas, kad Kremliuje kažkas negerai.

(Nukelta 12 psl.)

Amerikos Valstybių Sąjungos konferencija Uragvajuje

Amerikos Valstybių Sąjungos konferencija Uragvajuje, prasidėjusi sausio 22 d., sekama dideliu dėmesiu. Viena, kad toje konferencijoje laukiama galutinio išryškėjimo, kas remia Kubos dabartinį režimą ir jį palaiko, o antra, kokių priemonių ateity bus imamasi tokį režimą apvaldyti ir Amerikos Valstybės apsaugoti nuo komunistinio pastangų.

Konferencijoje dalyvauja 21 valstybės užsienio reikalų ministrai. Kubą atstovauja prezidentas Dorticos ir užsienio reikalų ministeris Raul Roa.

Prieš pat konferenciją buvo paskelbta, kad Kubos prezidentas Dorticos tarėsi su Brazilijos prezidentu J. Goulart. Kaip žinia, Brazilija dabar yra didžiausia Kubos dabartinio režimo remėja. Po jos seka Meksika.

Konferencija beveik visose Amerikos valstybėse prasidėjo demonstracijomis už Castro režimą ir prieš tą režimą. Reikia pripažinti, kad vadinamieji castrininkai geriau susiorganizavo ir jų demonstracijos didesnės. Venezueloje, JAV pasiunti-

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

Tadas Neckauskas
4222 Euclid Str.
E.Chicago, Ind.

VILTIES DRAUGIJOS VALDYBOS PAGRINDINIŲ UŽDAVINIŲ IR TOLIAU LIEKA VISPUSIŠKAS DIRVOS STIPRINIMAS

Pasikalbėjimas su Vilties Draugijos

valdybos pirmininku Dr. V. Ramanausku aktualiais klausimais

VILTIES DRAUGIJA, kaip žinome, yra išeivijos lietuvių tautinės minties laikraščio DIRVOS leidėja. O kas nežino, kaip sunkūs šandien yra mūsų

spaudos kovos būdai pasiekti lietuvišką žirdį, kuri ją pamėgtų, skaitytų, džiaugtųsi jos pažanga, rėmtų moraliai ir materialiai. Jei tai pasieksime, lie-

tėtų tuo skystis, nes naujoji imigrantų banga (liejo naujo kraujo) į visą JAV lietuviškąjį gyvenimą ir žymiai pakėlė mūsų spaudos lygį.

Paimkim pavyzdžiu Dirvą. Dirva jau išleina 3 kartus savaitėje. O kur visa eilė kitų, naujai pasirodžiusių laikraščių ir žurnalų? Šiuo metu turime išeivijoje didelį mūsų inteligentų skaičių. Ir būtų juodžiausia istorinė dėmė mūsų kartai, jei nors vienas lietuviškas laikraštis pradėtų merti ar užsidarytų?

Tokia padėtis turime šandien. Kas atsitiks po 10 ar 15 metų, kada mūsų tarpe jau daugelio pasigesime? Kas užims tada lietuviškų laikraščių skaitytojų eiles? Visai neseniai Dirvos laikų skyriuje panašų klausimą kėlė Dr. V. Tercijonas, kuris visuomet sielojasi lietuviška spauda, lietuviškais reikalais.

Šį klausimą aš pats mėginau kelti jau senokai įvairiais atvejais ir įvairiose lietuviškose institucijose. Vis tos iniciatyvos trūksta...

Mano supratimu, šis klausimas svarbus laikraščių leidėjams, jų redaktoriams, Lietuvių Bendruomenėi, lietuviškoms mokykloms, kiekvienai lietuviškai šeimai, kiekvienai lietuviškai jaunimo organizacijai.

Mes galime labai džiaugtis, kad mes turime didelį skaičių inteligentiško jaunimo, baigusio, bebaigiančio ir tebestudijuojančio aukštosiose mokyklose. Galime džiaugtis, kad šis skaičius dar didės. Jei mes galvojame, kad jaunuolis, sulaukęs tam tikro amžiaus, pradės skaityti lietuviškus laikraščius, mes darome didelę klaidą. Mes matom mažus vaikus mokantis baleto, dainavimo, pianino ir akordeono muzikos, bet mes nematom jų besimokant skaityti lietuviškus laikraščius. Jie turėtų būti mokomi ir pratinami.

Noriu siūlyti konkretų planą. Turime lietuviškas šeštadienines mokyklas. Mokyklose įvedama kiekvieną šeštadienį 15 - 20 minučių lietuviškiems laikraščiams skaityti. Visi lietuviški laikraščiai geri, išskyrus komunistiškus. Mokytojai paprašo vaikų surasti namuose ką nors įdomaus vaikui lietuviškame laikraštyje (mažą žinutę, mažą straipsnelį, fotografijas su parašais) ir paskaityti mokykloje. Čia bus mokytojo paaiškinimai, patarimai. Vaikams bus sukeltas įdomumas.

Politikos ar kitų dalykų čia nereikia. Paimkim Kalėdines eglutes su jų aprašymais, jų fotografijas, jaunimo organizacijų veiklą, įdomias kasdienes žinutes.

Laikraščiai galėtų duoti šiam reikalui net specialų kampelį Lietuvišku mokyklų žinioje ar panašiai.

Jei šitokia programa būtų vedama per eilę metų lietuviškoj mokykloje, tai vaikas jau būtų pusiau paruoštas būti lietuviškų laikraščių skaitytoju. Toliau jis įstos į jaunimo organizaciją, ten jis jau bus ne "žaliukas", bet bus tobulinamas toliau.

Čia dar yra antra medalio pusė. Šeimose, kur lietuviško laikraščio nėra (aš pats norėčiau abejoti), vaikas paprašys tėvelių laikraščio, nes to mokykla prašo.

Tikiu, kad planas paprastas, lengvas, žadantis gerų vaisių. Tik lietuviškoji spauda su redaktoriais, leidėjais, Lietuvių Bendruomenė, mokyklos, pradėkit vieną kartą tai vykdyti.

--Kokius planus, darbus ir užsimojimus numatote atlikti 1962 metais?

--Naujieji metai nepakeičia mūsų senųjų rūpesčių, kaip nesikeičia ir pagrindinis tikslas -- Lietuvai laisvės siekimas ir lietuviškos tautos išlikimas išeivijoje.

Vilties Draugijos valdybos vienas iš pagrindinių uždavinių ir toliau lieka Dirvos vispusiškas stiprinimas. Dirvos, kuri yra didelis įnašas aukščiau minėtų tikslų siekime.

Kaip teko Dirvoje pastebėti, Vilties Draugijos valdyba padarė organizacinių persitvarkymų, kurių rezultate atsirado Vilties

(Nukelta 12 psl.)

Dr. VLADAS RAMANAUSKAS, Vilties Draugijos valdybos pirmininkas.

tuviškos spaudos kelias nebebus dygliuotas ir sunkus, ji galės augti, stiprėti ir savo kultūrinį lygį kelti. Tada mūsų spausdintas žodis bus mielai laukiamas ir tu, kurie išaugo ir mokslus baigė svetimojo žemėje, svetimojo kalboje.

Kaip sunkios kliūtys tenka nugalėti lietuviškai spaudai, taip dar sunkesnės pareigos turi atlikti leidėjai. Dirvos leidėjas -- Vilties Draugijos valdyba šiuo metu yra: dr. Vl. Ramanauskas -- pirm., V. Rastenis -- vicep., B. Veitas -- vicep., J. Čiuberis -- sekretorius ir A. Mackevičius -- išd.

Nenuostabu, kad dr. Ramanauskas, tęsdamas nuo Aušros laikų medicinos darbuotojų tradiciją, skirti didelį įnašą į lietuvių tautos lobyną, ėmėsi taip sunkių pareigų.

--Kaip randate laiko rūpintis taip atsakingu darbu, kad, berods, esate ir Clevelando Lietuvių Gydytojų draugijos pirmininku, kuri be savo profesinių reikalų ir klausimų svarstymo, gyvai reikiama ir visuomeniame? -- paklausiau Vilties Draugijos pirmininką dr. V. Ramanauską?

--Pirmiausia, mažą pataisa. Nuo sausio pradžios jau nesu pirmininku, bet tik valdybos nariu. Gi organizacija, kurios pirmininku man teko būti dvejus paskutinius metus, vadinasi Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija.

Nėra lengva. Žinoma, pirmoj vietoj yra gyvenimo pagrindas -- profesinis darbas. Bet kiekvienas turime juk ir poilsio laiką, kurio metu atliekame kitus įvairius darbus, nes kiekvieną darbo pakeitimą vadiname poilsiu.

Augindamas gausią savo šeimą gerai žinau, kaip sunku juos išauklėti gerais patriotais lietuviams. To negali atlikti vien šeima, bet į talką turi ateiti visa lietuviškoji visuomenė ir visomis priemonėmis: liuanistine mokykla, tautiniais šokiais, Čiurlionio ansambliu, organizacijomis, spauda, lietuvišku menu ir k.

Labai didelę reikšmę skiriu spaudai ir mielai prisidedu prie jos išlaikymo bei stiprinimo. Joks darbas nėra sunkus, jeigu tiki, kad jis reikalingas, naudingas ne tik mums patiems, bet ir ateinančioms kartoms.

--Girdėti nusiskundimų, kad naujieji ateiviai sparčiai amerikonėja, ar laikraščių leidėjai to neįaučia?

--Nemanau, kad leidėjai ga-

ŠIANDIEN IR RYTOJ

☆☆☆

SNUDURIUOJANČIOS SAŽINĖS

Amerikos žydų rabinai skatina Jungtines Tautas reikalauti, kad Maskvos valdžia paleistų neseniai Maskvoje, Leningrade, Rygoje ir Vilniuje suimtus rabinus -- "trijų milijonų Rusijos žydų dviasios vadus". Dėkoja Amerikos laikraščiams, pranešusiems apie suėmimus ir "pažadintiems civilizuotojo pasaulio sąžinę".

Lauksim -- žiūrėsime, kaip Jungtinių Tautų sąžinė išsiбудins, ji, pavyzdžiui, dar visai mieguista ką nors daryti ar sakyti dėl keliolikos katalikų misionierių ir vienuolių išžudymo Kongo.

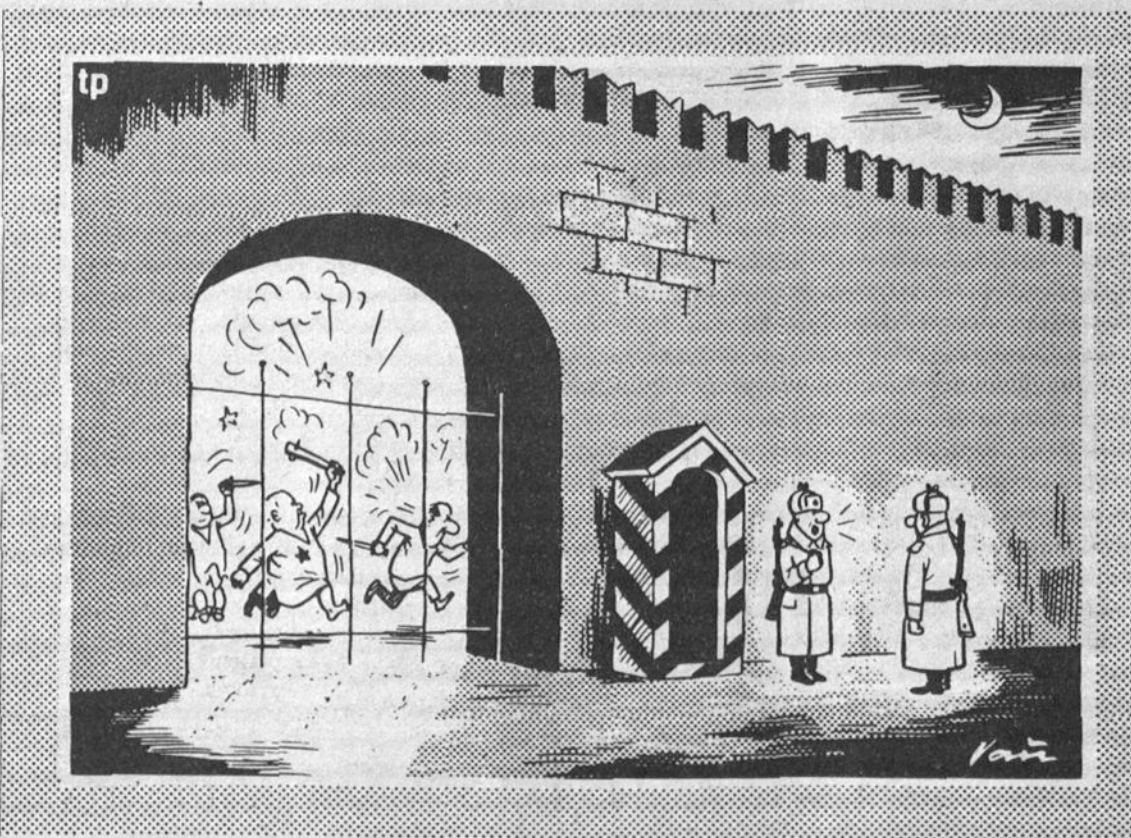
Ir laikraščiai ne visada uolūs žadinti pasaulio sąžinę. Lietuvoje sistemingai užgniaužta veikla ir laisvė visų vyskupų, kurie, kalbant tokia pačia statistikos kalba, juk yra taip pat trijų ar bent pus-tri milijono Lietuvos katalikų dviasios vadai. Amerikos laikraščiai apie tai arba nebylūs, arba nepaprastai santūrūs ką nors ryškiau pranešti.

Kai Vilniaus vyskupas J. Steponavičius izoliavo Žagarėje, vienas iš didžiųjų žurnalų buvo užsimojęs "žadinti sąžinę". Rinko nuotraukas, tikrino nuotraukas, tikrino žinias, bet... atsirado kažkokios svarbesnės reikalų ir šisai nuskeno archyve.

Apie Klaipėdos bažnyčios statybos sustabdymą buvo žinių jau prieš keletą mėnesių. Buvo pastebėta, kad bolševikinė spauda ėmė kabinėtis prie tąją statybą besirūpinusių kunigų. Jau tada buvo pagrįstai spręsti, kad kunigai dėl to tardomi. Bet Amerikos laikraščiams tokios žinios -- teikiamos ne jų pačių reporterių -- neatrodė vertos dėmesio. Kas kita, kai Maskvos Pravda paskelbė, kad Lietuvoje teisiami kunigai.

Iš tokio "autoritetingo" šaltinio paimta ir Maskvoje esančių korespondentų telegrafu perduota ši jau vėlyva žinia dabar tapo pripažinta aktuali ir skelbtina. Bet taip ji tegalėjo pasirodyti tik Pravdos padaže išmirkyta: teisia kunigus už valiutos spekuliaciją ir "medžiagų pasisavinimus".

Ar tai pratrins kokios sąžinės mieguistas akeles? Ar sukurs kas nors dėl to belsitis į snuduriuojančią J. T. sąžinę? Kažin -- ar Amerikos vyskupai negalėtų pasirodyti panašiai uolūs, kaip Amerikos rabinai?

-- Nieko svarbaus nepastebėta!...

S. A. viršininkas Roehmas, visai nenujaušdamas savo gyvenimo galo, dalyvavo S. A. Berlyno viršininko Ernst vestuvėse. Už kelių dienų abu žuvo nacių "Baltramiejaus nakties" žudynėse.

JEI HITLERIS BŪTŲ LAIMĖJĘS KARĄ...

(19)

Nacių 'Baltramiejaus naktis'...

Padėtis buvo sunki kancleriui Hitleriui. Ne tikai jo projektas pasidaryti prezidentu buvo sukompromituotas, bet jei armija gaus galią, tai bus galas nacių vyriausybei. Reikėjo vykdyti susitarimą su armija ir likviduoti S. A. bei sulaukyti revoliuciją, kurios taip reikalavo smogių vadai.

Tačiau tą lemiamą birželio savaitę Hitleris dar dvejojo, iki kokio laipsnio vykdyti S. A. vadų persekiojimą, kuriems jis turėtų būti dėkingas už paramą, siekiant valdžios. Bet šį kartą Himmleris ir Goeringas padėjo apsispręsti. Jie sudarė ilgą sąrašą savo varžovų, kuriuos norėjo likviduoti. Reikėjo tik įtikinti Hitlerį, kad prieš jį ruošiamas sąmokslas. Pagaliau Himmleris pavyko įtikinti Hitlerį, kad Roehmas ruošias pučą.

Armija taip pat stumė Hitlerį imtis sprendimo.

Birželio 25 kariuomenės vadas gen. von Fritsch užliarmavo armiją, panaikindamas atostogas ir liepdamas pasilikti kareivinėse. Birželio 28 Roehmas buvo pašalintas iš vokiečių karininkų organizacijos. Tai aiškiai reiškė, kad S. A. viršininkas turės nemalonumų. Ir kad visiems būtų aiški armijos pozicija, gen. Blombergas atspausdino nacių laikraštyje "Voelksischer Beobachter" straipsnį, kuriame buvo pabrėžta, kad armija palaiko Adolfą Hitlerį.

Armija reikalavo valymo, bet nenorėjo teptis savo rankų. Šitas darbas turėjo būti atliktas paties Hitlerio, Goeringo ir Himmlerio su SS ir Goeringo specialios policijos pagalba.

VILTIES DRAUGIJOS...

(Atkelta iš 1 psl.)

leidykla ir spaustuvė tikslu padėti lietuviškam laikraščiui ir knygai savųjų tarpe. Nuo šių metų pradžios Vilties spaustuvėje jau spausdinamas antras lietuvių laikraštis Laisvoji Lietuva, leidžiamas Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio. Vilties leidykla turi ir visą eilę knygų, kurios pasirodys šių metų bėgyje.

Tačiau Vilties Draugijos valdyba savo uždavinius galės pilnai įgyvendinti tik glaudžiai bendradarbiaudama su Vilties Draugijos nariais, Dirvos redaktoriais, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos vadovybe, visais bendradarbiais, rėmėjais ir skaitytojais.

Pradedant Naujuosius metus dėkoju visiems vienu ar kitu būdu ligi šiol prisidėjusiems priemonių laikraščio palaikymo bei gerinimo ir kviečiu toliau mediarbe aktyviai dalyvauti. Visi norint, kad laikraštis būtų gyvas, visiems skaitytojams įdomus, kitaip sakant, pasiektų savo tikslą, tat jam reikia ne vien redaktorių ir leidėjų, bet daug bendradarbių, o dar daugiau prenumeratorių ir rėmėjų. Tik daugelio lietuvių rankų talka pakelsime sunkią mūsų išeivijos gyvenimo uždėtą naštą, -- baigė Vilties Draugijos pirm. dr. V. Ramanauskas. E.Č.

Birželio 30 kapitonas Roehmas ir jo leitenantai ramiai miegojo Hanslbauer viešbutyje, Wiessee mieste. Silezijos S. A. grupės vadas Edmundas Heines, buvęs kriminalinis nusikaltėlis, homoseksualistas, su jaunu vaikinui miegojo lovoje. S. A. viršininkas, atrodė, visai negalvojo apie jokio pučo ruošimą ir savo asmenišką sargybą paliko Muenchene. Jie labiau norėjo gerai pagyventi, negu galvoti apie kokios sąmokslų ruošimą.

Hitleris su savo palydovais užtikino Roehmą dar miegantį. Prikelimas buvo brutališkas. Heines su vaikinui buvo ištraukti iš lovos, nuvesti už viešbučio ir nušauti. Į Roehmo kambarį Hitleris įėjo vienas. Įsakė jam apsiivilkti chalatu ir liepė jį nuvežti į Muencheną ir užrakinti kalėjimui.

Po keturiolikos metų audringo gyvenimo, abu draugai, nežinodami, kad dažnai nesutardavo, sunkiais momentais vienas kitą paremdavo, dabar matė, kad jų keliai skiriasi. Roehmas, kuris kovojo už nacizmą ir Hitlerį, dabar pamatė, kad išmušė paskutinioji jo gyvenimo valanda.

Hitleris buvo įsakęs Roehmui ant stalo palikti revolverį, bet šis atsisakė panaudoti.

"Jei aš turiu mirti, tegu Adolfas Hitleris pats mane nužudo", -- pasakė jis.

Pasak liudininko, vieno policijos leitenanto, kuris 1957 metais Muenchene nacių teismo metu liudijo, pareiškė, kad du SS karininkai įėjo į Roehmo celę ir iš savo revolverių nužėdo. Roehmas kažką norėjo pasakyti, bet SS karininkai įsakė jam tylėti. Tada Roehmas atsistojo ramiai, nuoga krūtine, ir metęs paniekinantį žvilgsnį į SS, mirė.

Tuo metu Berlyne Goeringas ir Himmleris veltui neleido laiko. Šimtas penkiasdešimt S. A. viršininkų buvo išrikiuoti prie kadetų mokyklos Lichterfelde ir SS kareivių sušaudyti. Tarp jų buvo S. A. Berlyno viršininkas Karlas Ernstas, kurį SS suėmė pavestuvinės kelionės metu, tuo metu, kai automobilis artėjo prie Bremeno. Jo žmona ir šoferis buvo sužeisti. Jis pats, apsvaigintas, iškutu buvo atgabentas į Berlyną, kad čia būtų sušaudytas.

Bet ne vien S. A. vyrai tą birželio 30 dienos kruviną rytą krito nuo SS kulky.

Prie generolo von Schleicherio durų grupė SS civiliskai apsirengusių paskambino. Kai generolas atidarė dūis, jis buvo vietoj nudėtas ir kai žmona, su kuria jis apsivedė tik prieš pusantūrų metų, prisitartino, irgi buvo nudėta vietoje. Generolas Kurtas von Bredowas, intimus Schleicherio draugas, irgi susilaukė tokio pat likimo. Gregoris Strasseris buvo suimtas savo namuose šeštadienį po pietų ir už valandos sušaudytas Gestapo kalėjime Prinz - Albrechtstrasse, Goeringo asmeniškų įsakymu.

Papenas turėjo daugiau laimės. Jo butas buvo SS išdraskytas ir asmenišką sekretorių Bosenu dėtas prie stalo. Artimas jobenradarbis Edgaras Jungas,

gestapo suimtas, buvo nužudytas kalėjime. Kitas bendradarbis, katalikų akcijos vadas, Erichas Klauseneris, nužudytas ministerijoje ir visas jo štabas, įskaitant ir asmenišką sekretorę, nugabenti į koncentracijos stovyklą.

Kada Papenas nuvyko protestuoti pas Goeringą, tas nenorėdamas be reikalo gaišti laiko tušties gincams, paprasčiausiai jį išmetė pro duris ir apgyvendino vienoj viloj, kuri buvo apsupta ginkluotų SS, uždraudžiant jam palaukti su bet kuo ryšį.

Senasis kancleris susitakė su likimu ir už mėnesio jis nusižemino, sutikdamas priimti iš žmogžudžių naują paskyrimą -- pasiuntiniu į Viena, kur naciai ką tik nužėdė kanclerį Dollfusą.

Niekad nebuvo nustatytas tikras skaičius aukų, kritusių per tą nacių "Baltramiejaus naktį". Savo kalboje liepos 13 d. Reichstage Hitleris paskelbė, kad buvo likviduotas 61 asmuo, įskaitant 19 S. A. viršininkų ir 13 mirė, nes priešinosi areštui. Jie ir 3 patys nusižėdė. Tai sudaro bendrą 77 skaičių. Bet vokiečiai emigrantai, Paryžiuje išleidę "Baltąją knygą", tvirtino, kad buvo nužudyta 401 asmuo ir be žinios žuvo 116, Muencheno teisme 1957 metais liudininkų buvo pasakyta, kad nužudytų būvė virš 1000...

Didelis skaičius žmonių buvo nužudyta grynai iš keršto, kad priešinosi Hitleriui praityje. Kiti buvo nužudyti dėl to, kad per daug žinojo. Gustavas von Kahras, kuris suvaidino svarbią rolę 1923 metų puče ir jau seniai buvo pasitraukęs iš politinio gyvenimo, buvo rastas Dachau pelkėse žiauriai nužudytas. Hitleris niekad jam negalėjo dovanoti išdavystės.

Kunigas Bernhardas Stemple, kuris padėjo Hitleriui sutvarkyti "Mein Kampf" ir kuris per daug kalbėjo apie Hitlerio mylimosios Gebli Raubal savižudystę, buvo rastas miške su trimis žaizdomis širdyje. Dar buvotrys S. A. vyrai, kurie drauge su

Ernstu buvo likviduoti, nes per daug žinojo apie Reichstago padėgimą.

Pažymėtina dar kita žmogžudystė, tai Dr. Willi Schmido Muenchene muzikos kritiko, kuris ramiai vakare sėdėjo savo namuose su žmona ir trimis vaikais, kai prie durų SS paskambino. Be jokių pasiaiškinimų jie išsivedė Schmidą ir po keturių dienų jo kūnas buvogrąžintas žmonai karste, su prierašu, kad jokių būdu jo neatidarytų. Mat SS žudikai, Dr. Willi Schmid, kuris visai nesikišo į politinį gyvenimą, per klaidą palaikė vietoj S. A. vadu Willi Schmidt, kuris buvo kito SS būrio sulaukytas ir nužudytas.

Kitame numeryje: ARMIIA DĖKOJA HITLERIUI UŽ IŠVAYMĄ...

DIRVAI AUKOJO

J. Jurkūnas, Lomita \$5.00
V. Jonaitis, Granville 2.00
J. Cinkus, Chicago 5.00
St. Giedrikis,
So. Orange 5.00
Pr. Mačernis, Chicago 2.00
K. Ramonas, Chicago 5.00
J. Šalčius,
Pittston Exeter 5.00
J. Svarplaitis, Vingdale 2.00
J. Rekašius, Detroit 5.00

K. Germanas,
St. Charles 5.00
T. Bartkus, Sarnia 5.00
Br. Burba, Detroit 3.00
F. Janonis, Brockton 5.00
J. Montvila, Brooklyn 5.00
St. Selys, Cleveland 5.00
M. Kavolis, Ashland 5.00
J. Peteris, L. Angeles 2.00
F. Jurevičius, Cleve. 2.00
A. Jurgėla, Brooklyn 2.00
J. Stimburys, Cleve. 2.00
P. Žolynas, Chicago 3.00
D. Sukelis, Chiago 2.00
K. Valeika, Gary 2.00
B. Bernotas, Cleveland 1.00
J. Lesčinskas, Detroit 3.00
O. Matusevičius, Cleve. 5.00
P. Turuta,
Grand Rapids 2.00
J. Juškaitis, Berwyn 2.00
A. Pačalauskas, Detroit 2.00
V. Stankus, Chicago 10.00
V. Tarras, Chicago 5.00
E. Mikšienė, Cleveland 5.00

Visiems aukotojams širdingai dėkojame.

DE GAULLE -- Daugiau nebeliko nė lašo laiko...

KRIZĖ PARYŽIUJE IR...

(Atkelta iš 1 psl.)

švedų laikraštis Svenska Dagbladet paskelbė savo korespondento Austrijoje informaciją, kad buvęs sovietų užsienų reikalų ministras Molotovas, prieš išvykdamas į Maskvą, viename šveicarijos banko seife paliko savo atsiminimų 1814 puslapių rankraštį, kuriame smulkmeniškai išdėstyta sovietų užsienio politika, ir trys skyriai iš 24, skiriami sovietų santykiams su Kinija išaiškinti. Anot korespondento, Molotovas Oulan-Batore buvo labiau kaip stebėtojas, o ne kaip tremtinys, kad geriau galėtų ištirti kinų užmačias sovietų atžvilgiu.

Paskutiniai įvykiai parodo, kad Chruščiovui nepavyko susitvarkyti su Stalino politikos šalininkais ir XXII kongrese nebuvo pa-

darytas galas opozicijai.

Kai prieš keletą mėnesių Chruščiovas rodė norą pasirašyti sutartį, kad būtų uždrausti atominiai bandymai, kinai jį puolė sakydami, kad jis niekad nepasirašytų tokios sutarties. Chruščiovas žinojo, kad amerikiečiai niekad nepadės ant sutarties parašo, kol jis neduos garantijos, kad Kinija irgi prisideda prie uždraudimo.

Kadangi tokiose sąlygose susitarimas pasidarė neįmanomas, Chruščiovas atnaujino atominis sprogdimus, kad parodžius rusų kariškiams, jog jis nėra apleidęs Sovietų Sąjungos gynybos reikalus, tikėdamasis, kad tie patys kariškiai jį palaikys krizėje.

Yra žinoma, kad Molotovui, sugrįžus iš Vienos, buvo leista partijos centro komiteto posėdyje "pasiaiškinti". Vietoj aiškinėsio ir prisipažinęs kaltu, Molotovas posėdyje puolęs Chruščiovo vedamą politiką.

Kinija, sakė jis, už penkiolikos metų bus galinga karinė valstybė. Ji turės pakankamai vandeninių bombų, kad galėtų pulti Sovietų Sąjungą. Tad mums reikia įsifiltruoti, paimti kinus savo įtakon, formuoti viršininkus, kad galėtume būti tikri, jog jie savo jėgos neišnaudos prieš Sovietų Sąjungą. Bet vietoj eję šia linkme, sakė Molotovas, Chruščiovas įžeidinėja kinus ir rusai praranda įtakos postus Pekine, kuriuos jie buvo laimėję.

Chruščiovas jį tai atsakė, kad jei Kinija taps grėsme Sovietų Sąjungai, tai gal reiktų sulaukyti jos techninį vystimąsi, vietoj padrašinant.

Tiksliai to posėdžio smulkmėnos nežinomos, bet iš viso ko atrodo, kad Maskvai Kinija kelia didelį nerimą.

Kiekvienu atveju Sovietų Sąjunga šiuo metu pergyvena sunkią vidaus ir užsienio politikos krizę. Patiems sovietams nesuprantama, kodėl Chruščiovas, jei tikrai ieško susitarimo su Vakaraais, sudaro tokias sąlygas, kad susitarimas neįmanomas. O jei jis nenori susitarti, tai kodėl jis užsitraukia kinų nepasitenkinimą.

Kiti galvoja, kad Molotov atvejis, tai atviros durys susitarimui su kinais, kuriems daug mieliau matyti Molotovą sėdint Kremliuje, negu Chruščiovą. Kiekvienu atveju, kas laimės, parodys netolima ateitis.

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Balys Gaidžiūnas ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Ne žmonijos sąžinei, o interesams tarnauja

Jungtinės Tautos, po eilės nevykusių sprendimų, susilaukia vis daugiau ir daugiau kritikos. Jei anksčiau buvo manyta, kad jos gali būti žmonijos sąžinė, tai dabar jau taip nebemanoma.

Dabartinės Jungtinės Tautos yra ne kas kitas, kaip tik vyriausybės atstovų susirinkimas, kur sprendimai daromi tik politiniais sumetimais. Tiesioginiai atstovai daug dėmesio nekreipia į teisėtumą. Ypač atsiminus atstovus iš naujųjų Afrikos valstybių, kurie visų interesų plonybių dar gerai neįžiūri ar juos nesugeba nuo teisėtumo atskirti.

Patirtis jau parodė, kad Jungtinių Tautų nutarimai taip pat ne visiems vienodai taikomi. Jei narys padarė kokį praskaltimą ir jis mažas, kariniai suvaldomas, toks tuoj paspaudžiamas. Bet jei narys didelis ir galingas, apie sprendimą vaikščiojama iš visų pusių ir jis lieka nubaustas.

Dvi galybės šiandien dominuoja, kaip pasaulyje, taip ir Jungtinėse Tautose. Tai — JAV ir Sovietų Sąjunga. Su jomis skaitomasi, nes jų prisibijoma. Dažnai prieš sovietų praskaltimus nepasirūpina mažieji jos kaimynai ne dėl to, kad jie būtų teisingumą užmiršę, bet kad jie bijo sovietų agresijos. Kitaip sakant, jie bijo bet kokį žingsnį žengti, kad tik jų nerūstintų.

Teisingai kai kas sako, kad šiandien Jungtinės Tautos yra virtusios ne žmonijos sąžine, bet dviejų galingųjų — JAV ir Sovietų Sąjungos interesų sąžine. Ir apie tuos du galinguosius, iš meilės, interesų ar baimės, grupuojasi ir kiti.

Visi pripažįsta, kad Jungtinėse Tautose dabar lengva rasti šalininkų Afrikos ar Artimųjų Rytų problemas svarstant. Bet Europos kokiai problemai iškilus gali sulaukti net iš abiejų galingųjų nepalankaus pasisakymo. Tokių pavyzdžių jau buvo ir Europos dar laisvos valstybės tuo ne kiek nesidžiaugia.

Gal ryškiausiai iš visų tų europinių reikalų yra kolonializmo klausimas. Maskva įpūtė tuos kolonializmo vėjus, kad uraganą sukeltų ir anksčiau ar vėliau kolonijų turėtojus sunaikintų. Bet kai atsirado į juos pačius nukreiptų pirštų, kad kitur kolonializmą naikina, o pačios Europos senos valstybės išviro Maskvos kolonijomis, vėjas į Maskvos pusę neatsisuka. Vis atsiranda patylių norinčių, Maskvai pataikaujančių, arba iš naujų Afrikos valstybių ir reikalo visumos dar nepajėgiančių pilnai suprasti.

Tų epropiųjų nelaimingų problemų sąrašas yra ir mūsų laisvės klausimas. Nors mes dažnai girdime iš įvairių JAV pareigūnų, net pats JAV ambasadorius Jungtinėse Tautose — Adlai Stevensonas kartais mūsų pavergimą užsimena, bet labai nedaug vilčių tėra, kad būtų kietai reikalaujama sovietus pasmerkti ir nubausti. Ypač, kad Jungtinės Tautos neturi jėgos tokių narių neklusnumą suvaldyti. Kas kita, kai reikia Izraelį su Egiptu sugyvenimo pamokyti, ar Katangą priversti Kongo vyriausybei paklusti. Tada jėgų atsiranda, bet ir tai, jei abiejų galingųjų interesai sutampa.

Kad mūsų byla danartinėse Jungtinėse Tautose, iš anksto gerai neparuošta, susilauktų teisingo sprendimo, labai maža davinų tėra. Viena, kad Sovietų Sąjunga visa jėga priešinsis, o antra, jos satelitai, kaimynai ir išgąsdinti mažieji, grynai iš interesų, o ne iš teisingumo, prie palankaus sprendimo neprisidės.

Vienok, netenka manyti, kad ir tokiais interesų politikai vyraujant, nereikėtų ruošti ir ieškoti spragų, pro kurias su savo laisvės problema galėtume įeiti. Ypač kada nesam vieni. Bet jei tai būtų daroma be gero pasiruošimo ir kitų paruošimo, kažin ar nedarytume klaidos, kurią vėliau netektų apgailėti.

B. G.

Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos Chicagoje mokiniai, suvaidinę Maironio baladę "Čičinską". Iš kairės: M. Pakalniškytė, U. Juodvalkis, M. Šimkutė, R. Sokodolskis, K. Grabauskaitė, M. Norušytė, V. Nakas, V. Šaulys, studentė A. Veličkaitė ir M. Drunga.

ŽODŽIO IR DAINOS VAKARAS AUKŠTESNIOJOJ LITUANISTIKOS MOKYKLOJE CHICAGOJE

I. GRABAUSKAS

Kas neįjunta skirtumo tarp džiaugsmo kupinų lietuviškų Kalėdų ir įkyrumu persunktų amerikiečių švenčių? Net ir N. Metų rytas čia labiau simbolizuoja mokestinių blankų užpildymo artėjantį terminą, o ne šviesesnio rytojaus brėkstančią aušrą. Kogi, rodos, pagailėtum už šarma alsuojančių bėrių žvangučiais virpančią aidą pamėlusioje pamiškėje?

Panašių jausmų vedini chichaičiai kiekvienais metais suskuba į C. A. L. mokyklos tradicinį vakarą. Jūs čia traukia savo krašto aidų, vaizdų ir aplinkos ilgesys. Gausios minios nesulaiko nei žvarbus vėjas, nei girgždas sniegas, nei pagaliau šlapdriba.

Toks pobūvis šiemet įvyko sausio 6 dieną. Jei ir praityje vakaro programos būdavo pagrįstos, tai šiemet galima džiaugtis dar ir naujų kelių ieškojimo, programos balansavimo ir kitomis pastangomis. Esmėje programa buvo trijų dalių: žodžio, dainos ir šokio.

Žodinę programos dalį sudarė grožinio skaitymo etudės, stud. A. Veličkaitės inscenizavus Maironio "Čičinską". Ši žinoma baladė buvo dramatižuota tos mokyklos mok. ir Ped. Lit. Instituto lekt. D. Veličkos. Ją išpildė šie C. A. L. mokyklos mokiniai: R. Sokodolskis, V. Šaulys, M. Norušytė, K. Grabauskaitė, Uosis Juodvalkis, V. Nakas, M. Šimkutė, M. Drunga ir M. Pakalniškytė. Visų jų parodytos gražios pastangos, tačiau iškilniausiai pasirodė M. Pakalniškytė (8 B kl.). Savo rolę išpildydama, M. Pakalniškytė žavėjo intonacija, gestais, įsijaučimu ir klausytojų pagavimu. Kitiems trūko vieno ar kito čia minėtų elementų. A. Veličkaitė kū-

rinių atlikti pasirinko eilėdarinę cesūrą, o ne sakinio loginį akcentą. Antrasis kelias gal būtų mažiau sustatinęs scenos dalyvius ir buvęs dėkingesnis perduoti baladės grožį.

Dainas paruošė mok. F. Strolia ir V. Cibavičius. Scenoje dainas pravedė F. Strolia. Jis yra labai jaunimo tarpe populiarius ir paliks savo antspaudą žymes priaugančioje Chicagoje jaunimo kartoje. Praityje jis labiau mėgo montažinį kelią ir kartais neišvengdavo kenksmingo šaržo. Šios ydos jis šiemet nepakartojo, ir jo parinktos dainos nuskambėjo labai maloniai.

Dainas išpildžiusių mokinių būrelio vaizdas buvo scenoje žavus. Jei kartais ir buvo juntamas šlifo trūkumas, jis buvo atpirtas dainininkų neabejotino noro, entuziazmo ir, žinia, pirmųjų žingsnių bandymo aplinkybės. Ši programos dalis būtų įgavusi daugiau dinamikos, jei dainos būtų buvusios sudainuotos ne iš eilės viena po kitos, o su trumpu pranešimu prieš kiekvieną dainą.

Šokius paruošė mok. R. Gustaitienė ir N. Pupienė. Tai, rodos, jų pirmasis savistovus debiutas šioje mokykloje. Jis be jokio ginčo pasisekė, nes nenustelbė kitų programos dalių, kaip tai atsitikdavo kitais metais. Antra sveikintina naujenybė buvo įvedimas skirtingų šokėjų grupių su beveik kiekvienu nauju šokiu. Praityje favorizuota atskirų šokėjų praktika keldavo šališkumo įspūdį ir nebuvo girtina mokinių moralės atžvilgiu. Iš viso išpildyti 6 šokiai. Jei ir šios dvi mokytojos būtų įvedusios pranešėjas prieš kiekvieną šokį, būtų sunku ką nors joms šiaip jau prikišti.

tai bent šis moralinis žestas programos sudarytojams priklauso ne tik dėl jų darbe įdėtos širdies, bet ir dėl naujų kelių ieškojimo.

Visas pobūvis buvo nuskriaustas dar ir tuo, kad nepasirūpinta mikrofonu. Nors rengėjams trūko dar ir kitokio organizacinės apdairios, tačiau žiūrovai skirstėsi, šiltai laukdami kitų metų panašios pramogos.

Šis vakaras įvyko C. A. L. mokyklos naujos vadovybės priėmimo biuroje. Jis yra aiškus įrodymas, kad C. A. L. mokykla pradeda busti iš ją anksčiau slėgusio apsnūdimo. Mokyklos vakaras buvo kuklus pradinis žingsnis, kuriam teks dar daugiau tvirtėti ir dažnėti.

CHICAGOS PARENGIMŲ KALENDORIUS

SAUSIO 26 D. Lietuvių Nuošavybių Savininkų Susivienijimo susirinkime red. St. Piežos filmos apie popiežius, Vengeliausko restorane, 4500 S. Talman Ave. 8 val. vak.

SAUSIO 27 D. Jūratės ir Kasnyčio Operos Fondo balius Western Ballroom salėje.

SAUSIO 28 D. JAV Lietuvių Bendruomenės Chicago apygardos atstovų suvažiavimas B. Pakšto svetainėje.

SAUSIO 28 D. Lietuvių Istorijos Draugijos metinis susirinkimas.

VASARIO 3 D. Chicago jūrų skautijos tradicinis balius "Puota jūros dugne" Western Ballroom salėje.

VASARIO 3 D. Lietuvių Inžinierių ir Architektų Sąjungos tradicinis balius Drake viešbutyje 7:30 val. vakare.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

PARAMA

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St.

Marquette Parke

Telef. PR 8-9259

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKIA

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1. MARTEL 3 star Cognac 5th 5.39
2. WHITE HORSE SCOTCH WHISKY 5th 4.98
3. Arrow Coct. MARTINI or MANHATEN KVORTA 2.98
4. COINTREAU Liqueur 5th 4.75
5. Da SILVA 10 metų brandy .. 5th 3.69
6. LONDON DRY GIN 80 proof KVORTA 3.59
7. KRON-BRANNVIN AQUAVIT 5th 3.98
8. Import. Prancūz. likeriai 5th 2.98
9. KIJAF vinas 5th 1.75
10. ZELLER SCHWARZE KATZE vinas 5ths. 1.29

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kainomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

JEI BIMBININKAI GIRIA -- TAI KAS NORS NETVARKOJ

Dirvos Nr. 5. Laiškų skyriuje, Vy. Žinta rašo, kad S. Narkeliūnaitė apkalta ir vos nepadariau raudona.

Iš mano trumpos korespondencijos, pacitavus tik vieną sakinį, daryti išvadą, kad aš jau darau raudoną, būtų per griežtas tvirtinimas. Jei jau S. Narkeliūnaitė -- laikyčiau raudoną -- bimbininkų bendraminte, tai ir nebūčiau apeliavęs į ją.

siūlydamas apsigalvoti, ar apsimoka tokius pranešimus daryti. Mano mintis buvo -- arba kelionė ir iš to sekė įspūdžiai ir filmas yra šeimininio pobūdžio, arba priešingai. Klausimo kas kelionę apmokėjo visai nekėliau ir nesvarsčiau. Tai Vy. Žinto samprotavimai. Juk daug kas galėtų apsimokėti kelionę, bet nežino ar sugrįš. Jos filmas nėra vien tėviškės vaizdai ir susitikimas su giminėmis. Vien atsiminus tuos Viliampolės fortus, kur žmonės lankosi kaip prie Lenino mauzoliejaus, keliai kai kuriuos klausimus.

Jei aplankęs Lietuvą negali atvirai kalbėti, ar rodyti, ką girdėjai, matel ar filmavai, tai geriau ir nedaryti viešų pranešimų. Reikalas jau bus neobjektyvus. Jei kalbėti tik tai, ar rodyti tik tą, kas neužrūstins okupanto, ir ką jis leido, kad tavo

artimieji nenukenėtų, tai tuo jau nežinau kam patarnauji. Juk ir sovietinė propaganda bruka ir rodo tik tai, kas ten yra gera ir gražu, o kas bloga nutylė. Tai kam S. Narkeliūnaitė turi taip daryti?

Kiek tas filmas vertas, liudija "Laisvės" ir "Vilnės" pasisakymai atspausdinti 1961 m. gruodžio 27 Dirvos Nr. 148: "Mažiau S. Narkeliūnaitės susuktą Lietuvą filmą. Jis nėra meno šedevras, bet yra informacinis, gražus dabartinės Lietuvos vaizdas. Tik dėl to, kad filmas gražus, Clevelando smetonininkai atsisakė ruošti jo parodymą tame mieste. Vadinas jie yra akli ir nori akla pasilikti".

Gal, pacitavus šią ištrauką, dabar Vy. Žinta supras, kodėl S. Narkeliūnaitės kelionę aš laikiau patarnaujančia okupantui, jei jau bimbininkai tą filmą taip perša.

P.U.
Philadelphia

Mokyklos choras su muz. F. Strolia.

PERORGANIZUOJAMA AMERIKOS ŽVALGYBA

John McCone naujasis CIA viršininkas

Slaptosios tarnybos viršininkams turėtų tiktai pasakymas, kurį Platonas buvo pasakęs Periklio laidotuvių kalboje apie mirties: tos yra geriausios, apie kurias mažiausiai kalbama. Bet šis idealas yra nepasiekiamas Amerikoje.

Šiandien čia žino kiekvienas, kad Amerikos Centrinės Žvalgybos Agentūros, tos pasaulinės špionažo ir kontražvalgybos tarnybos legendarinio direktoriaus Allen Dulles pareigas, nuo praėjusių metų galo perėmė 59 metų amžiaus John Alex McCone. Niekas nežino britų žvalgybos tarnybos viršininkų pavardžių, taip pat prancūzų Deuxième Bureau, sovietų GB ir kitų. Jokia išskaba neišduoda įėjimo į jų įstaigas Londone, Paryžiuje ir Maskvoje. Priešingai, lengvai randamas amerikiečių kontražvalgybos viršininko darbo kambarys antroje aukštoje CIA vyriausiojo būstinėje, 2400 E. St. N. W., viename, kiek nuošaliame pastatų junginyje Washingtono, netoli Valstybės Departamento.

Tas įdomus vyras neilgai savo kabinetą turės tame pastate. Greitu laiku CIA persikels į milžinišką aštuonių aukštų pastatą prie Langley, Virginijoje, kiek atokiau nuo sostinės. Tenai bus apie 10,000 tarnautojų, kurie iki šiol dar yra išmėtyti virš trisdešimtųjų Washingtono namų. Tai bus slaptajai tarnybai tai, kas Pentagonas šiandien yra Amerikos ginkluotoms pajėgoms.

McCone perėmė sunkų paveldėjimą. Allen Dulles, arti 70 metų amžiaus vyras, pasitraukė greičiausiai ir dėl senatvės ir kai kurių nepasisekimų. Jo vardas stipriai nukentėjo po nepasisekusios invazijos į Kubą ir galbūt jau nuo U 2 incidento. Dėl CIA veiklos kartu ir du prezidentai, Eisenhoweris ir Kennedy, turėjo sunkų politinį nepasisekimą pergyventi. Abudu prezidentai Alleną Dulles pridengė. Bet laikas praėjo ir slaptosios tarnybos reformų metas atėjo.

JOKIO DIDELIO VALYMO, BET..

Baltuosiuose Rūmuose buvo atsiradę balsų, reikalaujančių didelio valymo CIA įstaigoje. Buvo kalbama, kad CIA pasidarė valstybės valstybėje. Dėl to ji turinti būti pertvarkyta ir daugiau, kaip iki šiol, Valstybės Departamentui ir Pentagonui paklusti. Kaip tik tą įtakingą milžinišką įstaigą prezidentas Kennedy pavedė vadovauti respublikonui, netiesiogiai pabrėždamas, kad jis slaptosios tarnyboje nepageidauja jokio radikalaus kurso pakeitimo. Tuo pat lyg ir pabrėžė, kad jis savo pasitikėjimo CIA nenutraukė, nors jis gal ir nepasitiki ją šimtaprocentiniai ir aklai.

Naujas CIA viršininkas McCone žinomas, kaip puikus organizatorius. Jis savo nepaprastą administracinį talentą įrodė pirmininkaudamas Atominės Energijos 1958 - 60 m. Jis sugebėjo prie Trumano ir Eisenhowerio tas viršpartinius uždavinius praversti su dideliu sklandumu. Tas viskas dabar įgalino prezidentą Kennedy, tokiai paslaptimi apsuptai raktinei pozicijai į Washingtoną pašaukti kaip tik tą vyrą, kuris per paskutinius devynius mėnesius buvo daugiau užimtas su savo milžinišku pramonės turtu vakariniame pakraštyje.

APSUKRUS PRAMONININKAS IŠ IŠ KALIFORNIJOS

Kai John A. McCone 1947 m. pirmą kartą perėmė valstybinę įstaigą, jo užnugarį liko labai didelė pramonininko karjera. Tuo laiku, būdamas 45 metų amžiaus multimilijonieriumi, jis galėjo savo kraštui tarnauti už mažą atlyginimą. Kaip liejyklos savininko iš San Francisco slėnis, Kalifornijos universitete išlaikęs inžinieriaus egzaminus, jis jau jaunoje dienoje buvo tapęs įvairių plieno ir geležies bendrovių direktorium. 1937 m. jis įkūrė savo firmą.

Antrojo Pasaulinio karo metu, kaip Kalifornijos laivų statybos korporacijos vedėjas, Los Angeles jis pastatydino 467 laivus vieno milijardo dolerių vertės. Jojo nepaprasto darbingumo dėka -- 15 valandų buvo jo darbo dienos vidurkis -- laivų statykloje darbas slinko bėgančia juosta. Jo

darbas buvo labai reikalingas povandeninių laivų karų priešvokiečius laimėti.

Po karo McCone vertėsi laivninkyste Amerikos vakarų pakraštyje. Dar šiandien jis turi 50 laivų ir tanklaidžių. Be to jis buvo užimtas įvairiose pramonės, draudimo ir bankų adminis-

kuris rūpinosi, atsižvelgiant į Korėjos karą, lėktuvų produkcijos pakėlimu. Kaip neoficialus Trumano patarėjas, tada jis su savita vadovybe prisidėjo prie JAV raketų statybos programos.

Jeigu jo pasiūlymai būtų buvę laiku paboti, nebūtų įvykę nelaimingo tarpymo tarp ar-

Naujasis Amerikos žvalgybos viršininkas John A. McCone prie naujai statomų CIA rūmų.

tracinės tarnybose. Jis yra didelis prekybininkas, senai respublikonų partijoje besidarbuojas. Jeigu Nixonas, vietoje Kennedy, būtų prezidentu tapęs, buvo didelė galimybė, kad McCone būtų paskirtas apsaugos ministru. Baigiantis Eisenhowerio valdžios terminui, McCone kaip tik Washingtono pasistatė naujus puišius namus. Tai leido Eisenhoweriui vieną dieną juokais pasakyti: "Jonai, tu neturėtum tiek daug pinigų į šitą namą įkišti, nes mums čia Washingtono beliko tik pora mėnesių pabūti". Bet McCone tuos namus statydamas neapsiriko.

Eisenhoweris, dar kaip generolas, jį pažino dar 1947 m. kada McCone buvo vienos komisijos nariu, kuriai prezidentas Trumanas pavedė padėti pagrindus JAV oro pajėgas apginkluoti. Nuo to laiko juodu palaikė artimus asmeniškus santykius. 1950 m. jis buvo oro pajėgų pasekretorius.

mijos, aviacijos ir civilinės tarnybos. Ir tarptautinėse raketų lenktynėse JAV šiandien stovėtų sovietų priešakyje.

GERAS ATOMINĖS ENERGIJOS KOMISIJOS PIRMININKAS

Pilnai amerikinės viešumos prožektorių šviesai išstatytas, ramiai veikiantis, škotų kilmės apdairus pramonininkas, žilagalvis, su berėmis akiniais, 1958 m. Eisenhowerio buvo paskirtas JAV Atominės Energijos Komisijos (AEC), to lemiančio organo atominę energiją panaudoti taikos ir karo reikams, pirmininku. Lygiai kaip šiandien CIA, ar AEC buvo krizėje. Jos vedėjas admiralas Strauss įsigijo daug priešių. Pats Eisenhoweris negalėjo jo ilgiau laikyti. Strauss visuomenės buvo tiek puolamas, kad vėliau Senatas jo net prekybos ministru nepatvirtino.

Priešingai, McCone sugebėjo atominės energijos įstaigą vėl viršpartine institucija padaryti. Jis palaikė gerus santykius su demokratais, anų laikų opozicija, ir greitu laiku jam pavyko laimėti tai, kas jo pirmatako Strausso buvo prarasta.

Jis tada paėmė aiškų kursą, kada sovietai sabotavo Ženevos derybose. Pasisakė už galimą nekontroliuojamųjų atomo reaktorių ir už JAV atominės bandymų atnaujinimą. Vienok jis negalėjo su savo nuomone prezidentą Eisenhowerį praeiti. Nežiūrint to, McCone pripažino prezidento autoritetą ir niekada nebandė mobilizuoti viešąją nuomonę savo priešingam nusistatymui praversti, kaip tai Washingtono neretai atsitinka.

REFORMOS SLAPTOJO TARNYBOJ

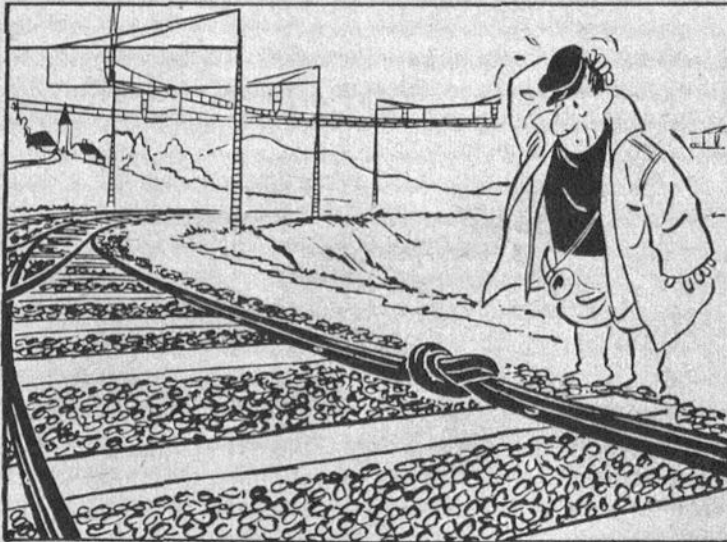
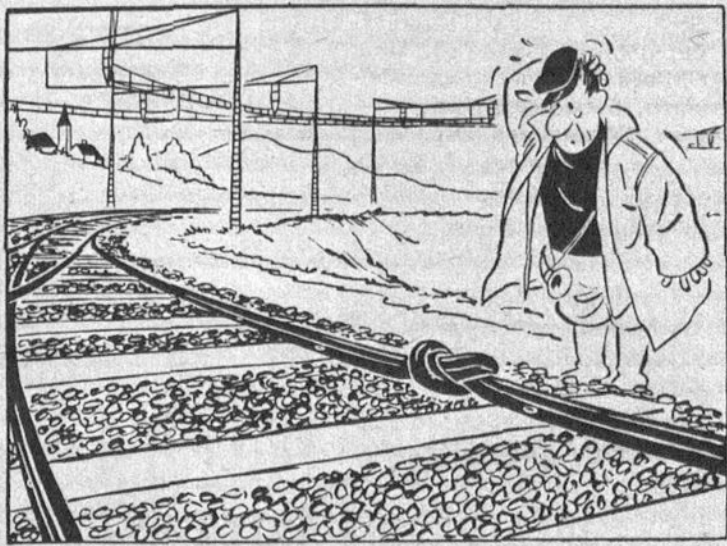
Tuo pačiu metu jis pasireiškė, kaip pasižymėjęs organizatorius labai išsišakojusios atomo įstaigos viršūnėje. Nuo pirmųjų Washingtono dienų vis skeptiškai nusiteikęs prieš tenai tropiškai augančią milžinišką biurokratiją, iš vienos pusės jis sustabdė nesibaigiantį AEC administracinį išsišakojimą, iš antros pusės tokiu būdu sustiprino jos produkcinę jėgą.

Visai panašūs uždaviniai jo laukia ir dabar slaptosios tarnybos vadovybėje. Iš 15,000 tarnautojų centrinėje yra viešai žinomi tik keturi: direktorius, nuo 1952 m. Allen Dulles ir dabar jau John A. McCone, jo pavaduotojas aviacijos generolas Charles P. Cabell ir du žemesnieji direktoriai: Robert Amory Jr. ir Richard M. Bissell Jr.

Šioje viršūnėje McCone padarys pirmuosius pakeitimus. Atrodo, slaptąją tarnybą apvais Bissell, kadangi daugiau jam, negu visiems kitiems, Kubos invazijos paruošimo viešoji kaltė primetama. Richard M. Bissell Jr., vieno Amerikos ambasadoriaus sūnus, iš profesijos ekonomistas, iki šiol buvo atsakomingas dėl visų CIA tiesioginių akcijų, ypačingai dėl prieškomunistinių partizanų ir pagrindinio veiklos. Kaip tik šita aktyvumo rūšis ateityje daugiau nepriklausys slaptosios tarnybos uždavinių sričiai, bet daugiau

SEPTYNIŲ SKIRTUMŲ GALVOSŪKIS Nr. 4

Kokie yra septyni skirtumai tarp tų dviejų piešinių? Atsakymą rasite 7 pusl.

priklausys kariškių vadovybei.

Ir pavaduotojas Cabell turėtų būti pakeistas. Jo sąskaitai priklauso U2 incidentas. Visa akcija tada buvo iš civilinių vietų, užsienių reikalų ministeriui, gynybos ministeriui ir prezidentui pritariant. Įvykus incidentui paaiškėjo dvi kardinalinės klaidos: 1. Eisenhoweris asmeniškai prisiėmė atsakomybę dėl špionažo akcijos. Tai buvo vienintelis atsitikimas, kada valstybės galvos politiniam orumui netiko tai padaryti.

2. CIA tokiais svarbiais paskirčiai parinko techniškai gana patyrusį, vienok politiškai neapmokytą ir savo pavojingai misijai nepriaugusį lakūną Francis Powers, kuris lemiančiu moralinio spaudimo metu tuojau pasidavė.

NEKONTROLIUOJAMI 500 MILIJONŲ DOLERIŲ

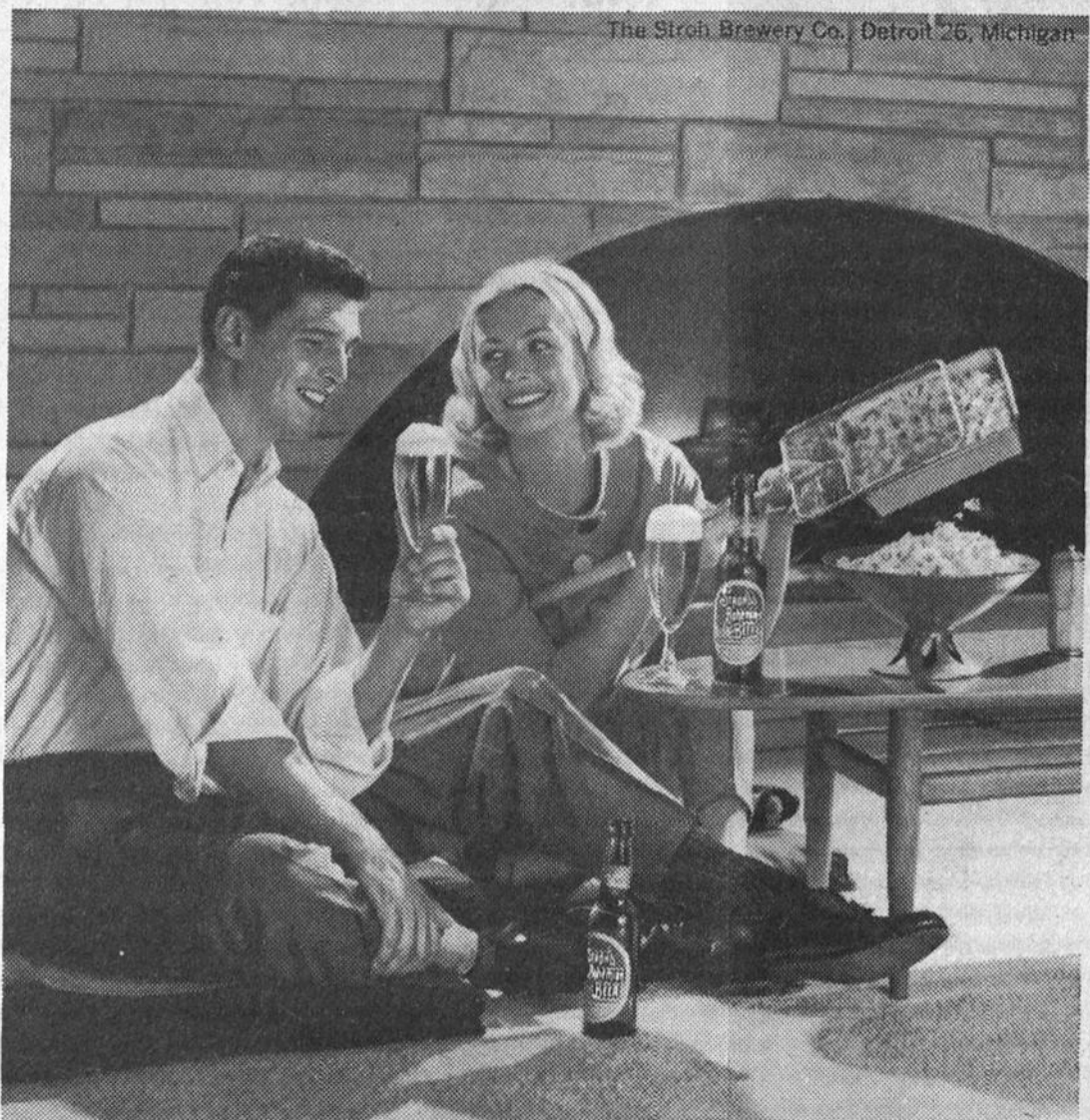
CIA sėdi didvyriai, pasižymėję specialistai, kurie supranta iš mažiausių detalių lemiančias išvadas padaryti, ir agentai prieš raktinėse pozicijose, bet tuo pačiu laiku, kaip amerikiečių žurnalas "Newsweek" vienoje plačios apimties analizėje apie amerikiečių slaptąją tarnybą ir kontražvalgybą tvirtina, per daug "svarbių" mėgėjų ir šarlatanų. Čia eina reikalas

apie pasaulio apimties organizaciją, kurioje Washingtono centralė kartais nesusigauja. Ir kas svarbiausia: šita organizacija operuoja milžinišku 500 milijonų dolerių biudžetu, kuris jokiai viešai kontrolei nepriklauso. Jau vien čia atsiranda netikėti sunkumai ir bandymai, kurie tiek daugiau išskyla, kiek didesni kreditai skiriami slaptajai tarnybai.

Dar šiek tiek turi pasikeisti centrinė žvalgybos agentūra: ateityje ji daugiau susitelks žvalgybos medžiagos parūpinimu, bet nebus atsakinga dėl visų aktyvių operacijų. Tai buvo pamoka, kurią Kennedy gavo iš Kubos. Ir kaip užsienio politikos šaltinė vyriausybė -- tą dažnai jai jos priešai prikišdavo -- CIA daugiau negalės reikšti.

Su McCone paskyrimu CIA direktorium ir kartu visų JAV slaptosios tarnybos operacijų įstaigos pirmininku, buvo susijęs prezidento parodymas, kad jis trumpu laiku paruošė reformų planą, pagal kurį būtų pagerintas CIA aparatas ir jos pajėgumas.

Energingo bet ir kritiško McCone, rankose, kuris neturi jokio intereso špionažo romanui, prasideda nauja era JAV slaptajai tarnybai.

you'll like Stroh's...better!

Kepimas kokurūzų... atidarymas šaltos Stroh's alaus bonkos... ir jūs galite turėti labai linksmą vakarą. Stroh's yra kas tai specialaus. Tai yra Amerikos vienintelis ugnim virtas alus... ugnim virtas tikram malonumui. Turėdami Stroh's... jūs galite sakyti turintieji labiausiai gaivinantį alų! Pirmaujantis visur... visur populiariomis kainomis!

šviesesnis
skanesnis
ugnim
virtas

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBASKAS, sekretorius

Bishop 2-1397

PASAULINIAME SKAUTŲ VYČIŲ SĄSKRYDYJE

A. KRAUSAS

Nuo pr. metų gruodžio 25 d. iki šių metų sausio 7 d. vyko Septintasis pasaulinis skautų vyčių sąskrydis (Rover Scout Moot) Clifford Parke, 21 mylia nuo Melburno, Australijoje. Jame dalyvavo 700 australų skautų vyčių ir 300 iš užjūrių, iš įvairių kraštų: Amerikos, Kanados, Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos, Olandijos, Švedijos, Šve-

jui esant, buvo negalima virti maisto būreliuose, todėl veikė kariškos virtuvės pastovyklėse. Mūsų reprezentantas R. Cibas dirbo išsijusęs, nes vienas būdamas buvo apkrautas įvairiomis pareigomis: rašė pranešimus ir

ti į įvairius būrelius pagal sąskrydžio vadovybės potvarkius. Tenka pažymėti kad egzillams skautams palankūs buvo vokiečiai, šveicarai, Azijos skautai, gi amerikiečiai, kanadiečiai, australai bei anglai pataria mums susiliesti su vietos krašto sąjungomis.

Sausio 7 d. įvyko iškilmingas sąskrydžio uždarymas. Visi sąskrydžio dalyviai pagal iškilų grupes išsiriškavo skrituliu prieš tribūną. Būrys sk. vyčių įnešė aikštėn džunglių kėdėje sėdintį sąskrydžio viršininką. Buvo perskaitytas pasižadėjimas, kurį kartojo visi dalyviai pasiryždami sąskrydžio broliškumo ir meilės dvasią skleisti savo aplinkoje, savuose kraštuose. Tegu tas apskritimu sustojusių vyrų iš įvairių kraštų pasižadėjimas uždega vieningumo liepsną Europos ir kitas tautas, kuri padarytų atspariais prieš vykstantį pasaulyje blogį ir žmonijos pavojus!

Pagrindinę uždaramą kalbą pasakė specialiai iš Anglijos atskridęs Commonwealtho skautų šefas Sir Charles Maclean pasibėždamas, kad šis sąskrydis buvo žmonių, bet ne tautų broliškumo apraiška. Ir kiti Australų Skautų Sąjungos pareigūnai pasakė po atsisveikinimo žodį. Buvo perskaitytas ir Melburno burmistro sveikinimas, kurį atnešė 25 bėgikai skautai.

Kiekvienas kontingento vadovas buvo apdovanotas po sąskrydžio vėliavėlę. Sąskrydžio dainai dainuojant "Aš mėgstu vyčiauti" išsiskirstė žygiuodami iš rato dalyviai. Ir taip užsibaigė Septintasis pasaulinis skautų vyčių sąskrydis, įžiebęs gražesnio gyvenimo ir ateities vilčių bei gilesnio broliškumo.

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Skautas vytis R. Cibas, jr., prie savo palapinės septintame pasaulio skautų vyčių sąskrydyje Australijoje.

carijos, Japonijos, Ceilono, Naujosios Zelandijos bei kitų Pacifiko salų. Didžiausią užjūrio kontingentą atsiuntė anglai -- 68, šveicarai -- 9, vokiečiai -- 8, amerikiečiai -- 2. Kad sutaptų tolimos kelionės išlaidas, nemaža tautinius kontingentus papildė Australijoje gyvenančių tautybių skautai. Iš lietuvių dalyvavo vienintelis skautas vytis R. Cibas, jun.

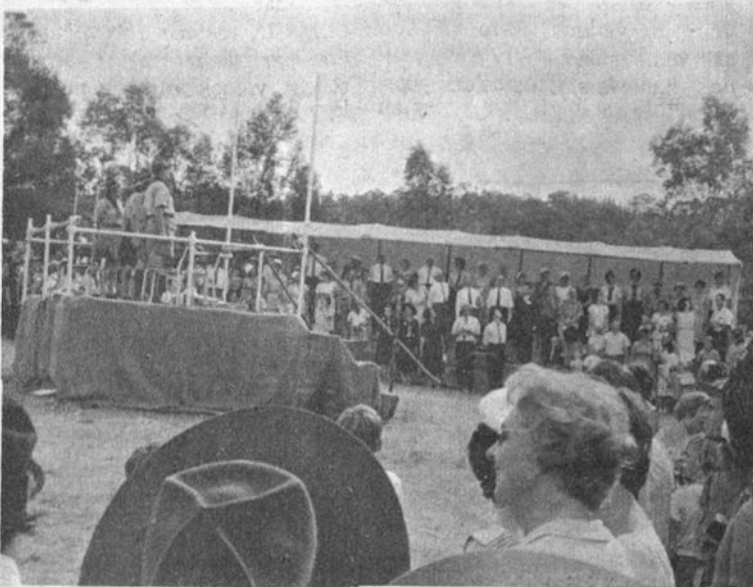
Idomiausiai ir ilgiausiai į Australiją keliavo vokietis Egun Zuleger, išvykęs iš namų dviračiu. Jis per penkis mėnesius pasiekė Kalkutą Indijoje, čia pardavė dviratį ir iki Madraso vyko traukiniu, vėliau laivu į Georgetown. Nuotykingai perkeliavęs Kambodiją, jis pasiekė Singapūrą, kur už dviratį gautais pinigais nusipirko 15 pėdų laivelį ir aplaukė iki Javos. Iš čia jis skrido lėktuvu iki Darvino Australijoje ir į šalį perkelia, po metų su viršum pasiekė Pasaulinį vyčių sąskrydį Clifford Parke.

Gruodžio mėn. 28 dieną lordas De L. Isle, australų skautų šefas atidarė šį sąskrydį.

Sąskrydžio pagrindinis šūkis: Broliškumas ir tarnyba po atviru dangumi! Spalvos -- geltona, žalia ir raudona. Vyravo sąskrydžio ženkleliuose, vėliavėlėse gairėse, reiškančios skautavimo broliškumą. Šios trys spalvos buvo mielos ir lietuvių akiai, nes jos niekuo nesiskiria nuo mūsų tautinių spalvų. Mūsų tautinė vėliavėlė plevėsavo virš mūsų brolio R. Cibo jun. palapinės. Stovyklautojai buvo suskirstyti į vienetus ne tautybėmis, bet sumaišyti.

Per 500 stovyklautojų gruodžio mėn. 29 d. atliko gerą darbą ir tarnybą po atviru dangumi su kastuvais ir kirtikliais dirbdami ištiesą dieną karštoje saulėje prie atnaujinimo siaurojo geležinkelio. Keturias dienas visi stovyklautojai susiskirstė pagal pamėgimą, dalyvavo grupėmis iškylose į kalnus, į pavyzdžius ūkius, į žymesniąsias krašto vietas, dalyvavo kai kurių sporto šakų pasirodymuose. Tose iškylose dalyviai daug ko pamatė bei patyrė. Po jų stovykloje tęsėsi ilgesnį laiką diskusijos pasiskiriusiose būreliuose. Vakaraus su įvairia programa laukė žiėbus elektros šviesa. Dėl gaisro pavojaus buvo atvira ugnis uždrausta. Dalyviai iš Naujosios Zelandijos nuotaikingai pašoko Hakos šokį, australų aboridžinai atvaizdavo savo tradicinį subuvimą, apsirengę savo genčių tradiciniais rūbais, nešini ietis, bumerangus ir kitus būdingus ginklus. Idomus žiūrovams buvo ir demonstravimas avių kirpimo, medžių kirtimo, aviganių šunų sugebėjimai. Laisvalaikio būreliams dalyviai mokėsi bumerangą mėtyti ir maudėsi Yaros upėje. Karštam orui ir gaisro pavo-

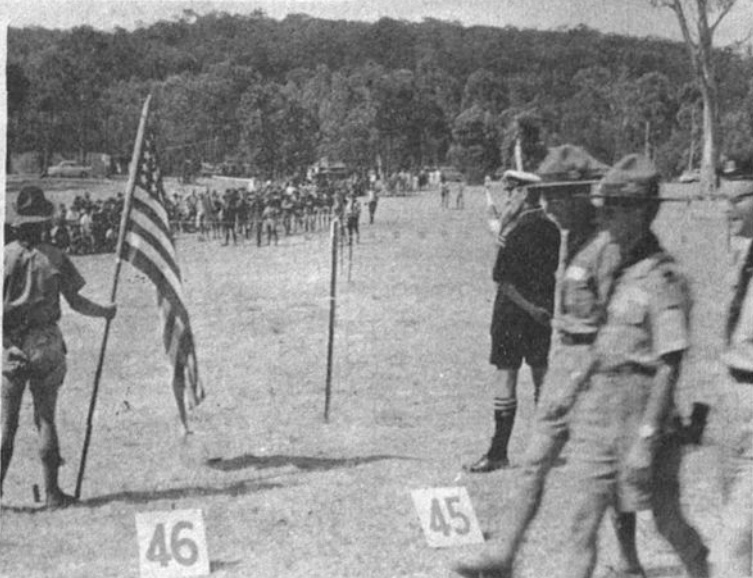
sveikinimus LS S-gos pareigūnams, vedė dienoraštį, mezgė ryšius su kitų tautybių broliais, platino spaudą apie LS S-gą ir Lietuvą. Jis savo pareigą atliko tinkamai, bet būtų geriau padaręs LSB Australijos rajono vyčių skyrius bent kokius penkis arštovus pasiuntęs į sąskrydį. Jie būtų galėję daug daugiau ir lengviau lietuvių skautus ir Lietuvą atstovauti nors ir išsiskirsty-

Aukštieji svečiai sąskrydžio iškilmėse.

Stovyklos vartai.

Skautai vyčiai renka sąskrydžio uždarymą.

Dail. K. Žilinsko, gyvenančio Clevelande, paveikslas "Lietuvaitė", išstatytas Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos dailės parodoje Chicagoje, Jaunimo Centre, kuri bus atidaryta iki sausio 28 d. Parodoje dalyvauja 18 lietuvių dailininkų su 77 kūriniiais. Be K. Žilinsko dalyvauja dar: V. Abraitienė-Stančikaitė, kun. P. Brazauskas, D. Buračas, J. Dagys, Č. Janušas, J. Kaminskas, P. Kesiūnas, J. Mieliulis, J. Pautienius, T. Petraitis, A. Petrikonis, A. Rūkštelė, S. Smalinskienė, A. Vaikšnora, V. Vaitekūnas, V. Vijeikis E. Valaitis.

Kur buvo parašyta Lietuviškoji Rapsodija?

Lietuvių Enciklopedijos XI tomo 27 pusl. parašyta:

"Karlavičius (rašėsi Karłowicz) I. Jonas (1836 V. 26 Subartonyse, Merkinės vls., Alytaus aps. -- 1903 VI 14 Varšuvoje) kalbininkas, tautotyrininkas, muzikas..."

"2. Mečislovas (1876 -- 1909) neoromantinės krypties lenkų kompozitorius, (I) sūnus... Iš jo veikalų pažymėtina: ...Lietuviškoji Rapsodija (1906)..."

Kaip matyti iš gimimo vietos, Jonas Karlavičius buvo Lietuvos dvarininkas, kuriam, kaip kalbininkui ir tautotyrininkui, ne tik lietuvių kalba, bet ir lietuvių tautos kultūra buvo nesvetima. Todėl nenuostabu, kad jo sūnus Mečislovas, nors ir lenkų kultūroje subrendęs, parašė simfoninę poemą Lietuviškoji Rapsodija.

Tik kyla klausimas, kur jis tą puikią rapsodiją yra parašęs? Jis galėjo jaunystę praleisti Merkinės apylinkėse, kaip ir tėvas. Vilniuje besimokydamas. Bet mano atmintyje, 1906 m., kada jis Liet. Rapsodiją parašė, gyveno pas broį Vyšniavo dvare, apie 80 km. į rytus nuo Vilniaus, netoli Svyrių ir Naručio, prie vieškelio iš Vaistamo į Švenčionis.

Pro laiko miglas matau didelį puikų dvarą ant Vyšniavo ežero kranto. Dideli dviejų aukštų mūrinių dvaro rūmai toli šviečia savo baltumu. Milžiniškas degtinės bravoras buvo žinomas plačioje apylinkėje, prieš pat I Pas. karą sudegęs. Į Vyšniavo miestelį vedė 1 km medžiais apdžinta aleja. Dvaro savininkas, kom. M. Karlavičiaus brolis, buvo populiarius gydytojas. Kaip ilgai tame dvare gyveno Mečislovas, nežinau, nes jis, būdamas 33 m. amžiaus žuvo (1909 m.) Alpių kalnuose.

Kai pirmą kartą, bene 1928 m., išgirdau Lietuviškąją Rapsodiją Klaipėdoje, muz. Stasio Šimkaus vedamo vietos konservatorijos mokytojų ir studentų simfoninio orkestro koncerte, buvau su-

jaudintas girdėtomis melodijomis -- raudomis, kurios mano atmintyje atgijo iš vaikystės tėviškėje -- Vyšniave. Tada man prisiminė ir matyti vaizdai iš šermenų, kada senovišku papročiu tiliu solisčių būdavo aptraudojami numirėliai, taip pat jaunimo dainos vakarais prie klėčių per Jurgines pavasari.

Nors anais laikais Švenčionių aps. priklausiusiam rajone, apie Vyšniavą, Žadiškes, Vais-tamą, Nestaniškes, Spenglą ir Šemetą, į rytus nuo Neries iki Naručio, žmonės lietuviškai tik kur-ne-kur kalbėjo, bet senovės Lietuvos dvasią žmonėse palaikė lietuviški vietovardžiai, daugumos vietos gyventojų lietuviškos kilmės pavardės, o taip pat netoli esančios lietuviškos Gervėčių, Varnėnų, Adutiškio ir kitos plačios apylinkės. Taip pat ir pats Vilnius, į kurį šis "užkam-pis" gravitavo ne tik religiniu (daugumoje katalikiškas), bet ir geografiniu požiūriu. Už 90 km. į pietryčius esąs Minskas, kaip gudų sostinė, šiai sričiai jokios įtakos neturėjo, nes jis buvo daugumoje stačiatikiškas.

Nežinau ar raudos, kurias gražiai atvaizdavo kom. Mečislovas Karlavičius Lietuviškojoje Rapsodijoje, buvo tada praktikuojamos apie Merkinę, kur jo tėvas seniau gyveno, bet, kaip čia aukščiau pavaizdavau savo vaikystės prisiminimais remdamasis, aš drįstu teigti, kad Lietuviškoji Rapsodija buvo parašyta Vyšniavo dvare ir nebevietais gyventojų senovės papročių įtakos.

Ta proga prisimintina, kad kom. Jurgis Karnavičius vėliau yra parašęs Lietuvos Rapsodiją, kuri taip ir vadinasi, ir kurią nereikėtų maišyti su Mečislovo Karlavičiaus Lietuviškąja Rapsodija (Liet. Encikl. XI tomo 36 - 37 pusl.).

Edv. Karnėnas

ELEMENTORIUS "E"

išmokys vaikus lengviausiai skaityti

Elementorių paruošė žinomas pedagogas Ignas Malėnas pačiu naujausiu metodu. Išmokyti skaityti reikia tik pusės laiko, negu kitais metodais. Tik duok elementorių, ir paskaityk pirmąjį skiemenį. Toliau vaikai patys skaitys.

Vaikus galima pradėti mokyti skaityti jau 4 metų, kai tik susidomi skaitymu.

Elementorius ruoštas 25 metus. Gausiai iliustruotas dail. V. Simankevičiaus spalvotais piešiniais. Yra 112 psl. Išleido Ateitis Brooklyn, N. R. Spaudė saleziečių spaustuvė Italijoje. Kaina 2.50 dol. Gaunama adresu: Ateitis, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y., ir pas platintojus. Išigykite tuojau. Savo vaikučiams padarysite didelį džiaugsmą. (Pr.)

Pasakykite savo bankininkui, savo advokatui ar savo agentui

Pasakykite jam, kad jūs norite Louisville Title Insurance Company apdrausti jūsų nekilnojamąjį turtą... ir jūs galėsite džiaugtis maloniausiu jausmu, bet kada turėtu apie bet kokią nuosavybę.

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.
The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E.
Phone MA 1-2075

SOCIALINIS DRAUDIMAS

J. ŠOLIŪNAS

nio draudimo įstaigoms, kurios tuo rūpinasi.

NAUJI PALENGVINIMAI

Gal būtų daugelis mūsų nežino, jog nuo pereinamųjų metų lapkričio mėnesio buvo panaikintas reikalavimas, kad nedarbingas darbininkas, norįs gauti nedarbingumo pensiją, turi būti bent 50 metų amžiaus. Šitas reikalavimas yra panaikintas ir dabar kiekvienas darbininkas, neatsižvelgiant į jo amžių, turi teisę gauti nedarbingumo pensiją.

Turime taip pat atsiminti, kad nedarbingo darbininko kiti šeimoms nariai taip pat gali gauti pensijas, jei nedarbingumo pensijai kvalifikuojasi pats darbininkas. Dabar yra mokamos pensijos jo mažamečiams, iki 18 m., arba nesveikiems vaikams. Mokama pensijos darbininko žmonai bei jo tėvams. Labai dažnai nedarbingumo pensijos yra tikras išsigelbėjimas nelaimėjusiam šeimai.

PAGRINDINIAI REIKALAVIMAI

Šiuo metu yra būtina išpildyti tik dvi sąlygas, norint kvalifikuotis nedarbingumo pensijai:

- Nedarbingas darbininkas turi būti išdirbęs bent penketą metų iš paskutiniųjų dešimties metų prieš tampant nedarbingu; tas penketos metų darbo laikotarpis nebūtinai turi būti ištisinis -- be pertraukų,
- darbininkas turi būti visiškai nedarbingas; reiškia, jo sveikatos stovis turi būti toks, jog

artimoje ateityje nėra pramatomas, kad ji pagerėtų.

Neretai daugelį nugaudina ypač antroji sąlyga. Tačiau nėra taip baisu, kaip atrodo. Tenka pastebėti, kad įvertinant darbininko nedarbingumą, ypatingas dėmesys yra atkreipiamas į: darbininko amžių, jo išsilavinimą bei užsiėmimą. Vadinasi, senesniame, menko išsilavinimo, fizinio darbo žmogui bus lengviau kvalifikuotis, negu tam nedarbingajam, kuris dirbo protinį darbą, yra augęs išsilavinimo ir dar jaunas. Patirtis sako, kad atkreipiamas dėmesys ir į kalbos mokėjimą bei darbininko turimą užsiėmimą. Daleiskime, buvęs mokytojas, šiuo metu dirbęs šiame krašte sunkų fizinį darbą, tampa nedarbingu dėl nugaros susižeidimo. Žinoma, jam bus lengviau nedarbingumo pensiją gauti, negu šio krašto mokytojui, kuris visą gyvenimą vertėsi sava profesija, nors jų sveikatos stovis ir būtų vienodas.

Tenka pastebėti, kad dažnai pilietis, atvykdamas paduoti pareiškimo nedarbingumo pensijai gauti, atsieneša įvairiausių daktarų bei ligoninių pažymėjimus, kuriuose sakoma, kad "šitas pilietis yra visiškai nedarbingas".

Tokie pažymėjimai nereikalingi ir jie yra beverčiai. Nedarbingumui įrodyti yra būtina pristatyti smulkius ligos aprašymus su ligos istorija bei klinikiniais duomenimis. Šitos žinioms išgauti socialinis draudimas turi specialias blankas, kurios įteikiamos darbininkui, kada jis užpildo pareiškimą.

LAIŠKAS IŠ JAV ARMIJOS

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS

Sovietų karys ir jo gyvenimas

Paprastas rusų jaunuolis, atlikdamas pirmąją karinę tarnybą Sovietų armijoje, uždirba tris dolerius per mėnesį. Dirba nuo 6 valandos ryto iki 11 valandos vakaro šešias dienas savaitėje. Dažniausiai jis nėra buvęs lėktuve, automobilyje ar 200 mylių toliau nuo savo namų.

Sovietų jaunuolis pradeda karinį apmokymą nuo 13 ar 14 metų amžiaus. O kada jis pagaliau atsiranda aktyviojoje tarnyboje, jis jau turi apie 100 valandų įvairaus karinio apmokymo, įskaitant šautuvų, pistoletų, ir kulkosvaidžių apmokymą su tikrais šoviniais.

Jo pirmoji karinė apranga yra iš senai pažįstamos raudonosios armijos pilko medvilnės švarko, ir plataus brezentinio ir odinio diržo. Jis gauna medvilnines kelnės, porą batų, kepurę ir dvi poras aptinių baltinių. Kojinių negauna. Jos yra skirtos tik karininkams. Žiemai jis gauna netikro kailio kepurę žieminių palatų, pirštines ir vieną porą žieminių apatinių baltinių.

Nesunku apskaičiuoti, šios aprangos kainą. Ji stekia vos 12 dolerių. Amerikos kariuomenės naujokas savo karinę tarnybą pradeda maždaug su \$180 vertės apranga.

Sovietų kariuomenės apmokymas yra sunkus ir ilgas. Kiekvienas rusų karys kas savaitę turi 96 valandas apmokymo, kada amerikietis karys tik 44 valandas.

Valgis diena iš dienos yra toks pat -- nuobodus. Sovietų karys kasdien gauna apie 3000 kalorijų, kada amerikietis gauna virš 4000 kalorijų maisto. Apie kalakuto pietus ten niekas negalvoja... O jei sovietų kariuomenės jaunuolis dar laisvalaikį norėtų ko nors užkasti, pasisekimo neturės. Amerikiečių bazėse kariai yra restoranai ir valgyklos. Sovietų tokių įstaigų nežino.

Žinoma, ir sovietų kariuomenėje yra krautuvių, kur karys gali nusipirkti asmeninių reikmenų ar cigarečių. Bet ir už tai jis greit išleis visą savo algą.

NAUJOKŲ ŠAUKIMAS

Sovietų kariuomenėje sveikatos reikalavimai ir normos nėra tokios griežtos, kaip pas amerikiečius. 5 pėdų, 100 svarų, neužaugęs jaunuolis kariuomenėn pakliūna be jokio vargo. Iš milijono praeitą rudenį pašauktų naujokų, beveik visi buvo priimti kariuomenėn. Taip pat reikia neužmiršti, kad kiekvienais metais sovietai kariuomenėn pašaukia apie milijoną naujokų.

Naujokų šaukimu jie užpildo beveik kiekvieną laisvą vietą sovietų armijoje, laivyne ir aviacijoje. Sovietų jaunuolis kariuomenės šaukimui užsiregistruoja sulaukęs 19 metų amžiaus. Ir tuo būdu pradeda sunkų ir komplicotą egzaminą. Nuo kareivavimo paleidžia tuos, kurie turi galimybes tilpti valstybės pramonės, žemės ūkio, mokslo ar būsimos karininkijos eilėse.

Atrinktieji tuoj atsiduria šių aukštųjų kategorijų eilėse, ir automatiškai atpuola nuo šaukimo kariuomenėn. Bet, kaip taisyklė, tokia privilegija naudojasi komjaunime pasižymėję jaunuoliai.

Savanoriškas kariuomenėn įstojimas Sovietijoje yra beveik neįpraktikuojamas. Tai yra nemažas skirtumas nuo JAV, kur laivyno ir aviacijos eilės yra užpildytos vien tik savanorių. Virš 95% jų kariuomenės sudėda iš karių atliekančių pirmuosius tris metus karinės tarnybos. Kai jau minėjau sovietų naujokas gauna tris dolerius mėnesiui. Jei grandinis užsirašo dar trims metams tarnybos jo alga pakyla iki \$30 mėnesiui. Kapralas gauna apie \$40 mėnesinės algos, o vyriausias seržantas net iki \$60.

Žinoma, karininkų padėtis yra žymiai geresnė. Pėstininkų kapitonas gauna maždaug \$270 mėnesiui, pulkininkas \$362, ir majoras - generolas \$465. Prie to dar reikia priskaičiuoti nemokamas uniformas, maistui algos priedus ir nuolaidas valdžios kontroliuojamose krautuose.

ALGOS IR PENSIJA

Vienas įdomus sovietų kariuomenės faktas yra tas, kad karininkai ir kareiviai gauna algas ne vien tik pagal laipsnį, bet ir pagal jų užimamą pareigą. Pavyzdžiui, jei vyriausiam seržantui netenka tiesioginiai valdyti kareivių, jo alga krinta nuo vyriausio seržanto \$60 mėnesinės algos iki grandinio \$30 mėnesinės algos. Bet jei grandinis užima seržanto pareigas, jis gauna seržanto algą.

Karininkai taip pat gali padidinti savo algas. Pavyzdžiui, jei kariuomenės karininkas gali skristi lėktuvu ar šokti parašiutu, jis gauna nemažą algos priedą.

Kada ateina pensijos laikas, atsiranda labai mažai karių, išstarnavusių 20 metų. O kadangi karininkų pensija yra žymiai mažesnė, negu jų aktyvios tarnybos alga, kiekvienas karininkas bando, kiek galima, ilgiau išbūti aktyvioje tarnyboje.

REZERVAI

Atlikęs trijų metų aktyvią tarnybą, sovietų karys dar nėra išsisukęs iš savo karinės tarnybos. Kiekvienas rusų vyras ir net kai kurios moterys atsiduria rezervuose, kuriuose turi išbūti iki sulaukia 50 metų amžiaus.

Tai nėra vien tik sąrašas ar kartoteka su daugybe vardų. Tai yra gerai suplanuota, aktyvi 35 milijonų karių organizacija, kurios nariai treniruojami ir apmokomi pagal paskirtas specialybes.

Kiekvienas rezervistas turi palaikyti glaudžius ryšius su savo dalinio vyriausybe. Ir tuo būdu galima pasakyti, kad Chruščiovas net trisdešimčiai metų turi sugriebęs kiekvieną sovietijos vyrą.

DĖMESIO VAIKAI!

Čia yra būdas, kaip jūs galite gauti nemokamai

REDDY KILOWATT ženkliuką

PATIKRINK SĄRAŠĄ

Kuriuos iš šių elektros reikmenų jūs turite savo namuose?

- Blanket..... ☐
- Blender (food)..... ☐
- Bottle warmer..... ☐
- Casserole..... ☐
- Clock..... ☐
- Clothes dryer..... ☐
- Coffee grinder..... ☐
- Coffee maker..... ☐
- Corn popper..... ☐
- Dehumidifier..... ☐
- Dishwasher..... ☐
- Egg cooker..... ☐
- Fan (attic)..... ☐
- Fan (portable)..... ☐
- Fan (kitchen or bath ventilating)..... ☐
- Floor polisher..... ☐
- Food mixer..... ☐
- Freezer..... ☐
- French fryer..... ☐
- Fry pan..... ☐
- Furnace fan..... ☐
- Garbage disposer (sink type)..... ☐
- Germicidal lamp..... ☐
- Grill..... ☐
- Hair dryer..... ☐
- Heater (portable)..... ☐
- Heater (built-in)..... ☐
- Heat lamp..... ☐
- Heating pad..... ☐
- Humidifier..... ☐
- Incinerator..... ☐
- Iron..... ☐
- Ironer..... ☐
- Knife sharpener..... ☐
- Lighting throughout the house..... ☐
- Oil burner..... ☐
- Pressure cooker..... ☐
- Radio (table)..... ☐
- Radio (console)..... ☐
- Radio-phonograph..... ☐
- Range..... ☐
- Record player..... ☐
- Refrigerator..... ☐
- Refrigerator-freezer combination..... ☐
- Roaster..... ☐
- Room air conditioner..... ☐
- Rotisserie broiler..... ☐
- Sewing machine..... ☐
- Shaver..... ☐
- Stoker..... ☐
- Sun lamp..... ☐
- Television..... ☐
- Timer..... ☐
- Toaster..... ☐
- Vacuum cleaner..... ☐
- Waffle maker..... ☐
- Washer..... ☐
- Water heater..... ☐

TOTAL CHECK MARKS.....

Tavo ženkliukas bus vieno colio aukščio — raudono enamolio ir auksiniais pagražinimais

Kaip jums patiktų turėti raudoną ir auksinį Reddy Kilowatt ženkliuką, kuris atrodo lygiai taip pat, kai aš? Aš norėčiau jums atsųsti vieną.

Jums tik reikia atžymėti ELEKTRINIŲ REIKMENŲ sąrašą tuos, kuriuos turite savo namuose. Po to paprašyti savo mamos ar tėčio paskutinio mėnesio elektros sąskaitos. Padalykite visą sąskaitą iš 30

dienų ir gausite kiek kaštuoja tas darbas vienai dienai. Po to užpildykite šį kuponą ir atsiųskite man Reddy Kilowatt.

Paskui įrašykite atsakymą į tą tarpą, kur yra palikta vieta. Parašykite savo pavardę ir adresą ir išsiųskite kuponą REDDY KILOWATT, BOX 5000, CLEVELAND 1, OHIO.

REDDY KILOWATT, Box 5000, Cleveland 1, Ohio

Mielas Reddy:

Aš pažymėjau, ką mes elektrinio naudojame savo namuose. Čia yra suma _____ visų atžymėjimų.

Aš padalinau paskutinio mėnesio sąskaitą į 30 dienų ir sužinojau, kad mes per dieną mokame už tą darbą tikrai _____ Prašau atsųsti man Reddy ženkliuką.

NAME (First) _____ (Last) _____

ADDRESS _____

CITY _____

The ILLUMINATING Company

An Investor-owned Company Serving The Best Location in the Nation

J.S.AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas

1254 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas. Motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas.

24 hours towing

Atidaryta nuo 8 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Dienos telef.: HE 1-6352

Nakties tel.: LI 1-4611

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausią vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

Scena iš praeitą šeštadienį Clevelande suvaidinto B. Sruogos veikalo "Uošvė" trečiojo veiksmo -- policijos nuovados daboklėj. Iš kairės: A. Pautienis, O. Kalvaitienė, A. Kazėnienė, J. Vencius, J. Kalvaitis, I. Stasaitė, A. Vasiliauskas.

V. Plidžinsko nuotrauka

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Kostas Žukas**, buvęs Lietuvos krašto apsaugos ministeris, paskutinį dešimtmetį gyvenęs Clevelande ir aktyviai veikęs bendrinėse lietuvių organizacijose, mirė sausio 22 d., 1 val. po pietų ligoninėje po sunkios ligos.

Pašarvotas Jakubs laidojimo namuose. Laidojamas penktadienį — sausio 26 d. iš šv. Jurgio parapijos bažnyčios.

• **Lietuvių Salės bendrovės** dalininkų metinis susirinkimas šaukiamas sausio 26 d., 7 val. vak. (penktadienį), Lietuvių salėje. Bendrovės ir Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu vadovė bė duos metinę apyskaitą. Bus renkami direktoriai 1962 metams. Kandidatuoja 21, o reikia išrinkti 9 di-

rektorius. Pažymėtina, kad per paskutinius kelis metus Salės ir Klubu vadovybėje gana harmoningai dirbo visi išrinktieji: seniau atvykusieji, vėliau atvykusieji ir čia gimę lietuviai.

1961 m. vadovybę sudarė šie direktoriai: Z. Dučmanas (pirm.), A. Buknis, Ed. Karnėnas, E. Samas, J. Apanavičius, A. Banys, St. Halaburda, St. Mačys, P. Šukis ir vykdomąją komisiją: E. Žitkutė, J. Virbalis, I. Gatautis, P. Vyšniauskas ir J. Margevičius.

Okteto koncertas artėja

Clevelando Vyrų Okteto, vedamo Ryto Babicko, metinis koncertas, įvykstantis š. m. vasario 3 d., šeštadienį, Slovėnų Auditorijos salėje, 6417 St. Clair Avenue, savo programoje apims labai įvairias dainas, kurios daugumoje bus populiariosios muzikos dalykėliai.

Koncertą rengia Clevelando LSK Žaibo Tėvų-Rėmėjų Komitetas. Kartu tai yra ir metinė LSK Žaibo šventė.

Po koncerto bus šaunūs šokiai, grojant populiariajai Neolithuanų kapelai. Veiks turtingas bufetas.

Bilietus galima įsigyti Baltic Trading House (Dirvos namai ir pas platintojus).

• **Elena Mikšienė**, mokėdama savo artimiesiems prėn numeratą Vokietijoje, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

• **Ona Matusevičienė** mokėdama už Dirvą atsiuntė ir \$5.00 auką.

ALTS CLEVELANDO SKYRIAUS METINIS NARIŲ SUSIRINKIMAS

Susirinkimas įvyko sausio 21 d. Dirvos patalpose. Jame dalyvavo 23 nariai iš bendro skyriaus narių skaičiaus 68. Tačiau susirinkime dalyvavo veiklesnieji nariai ir visi dienotvarkėn įtraukti reikalai ir klausimai buvo apsvarstyti ir išspręsti, o taip pat išrinkta nauja skyriaus valdyba ir revizijos komisija.

Susirinkimui vykusiai pirmininkavo J. Čiuberkis, sekretoriavo J. Rastenis. Pranešimą apie 1961 m. skyriaus veiklą ir apie įtrauktus į dienotvarkę punktus padarė savo kadenciją baigusios valdybos pirmininkas Steponas Nasvytis.

Iš pranešimo matėsi, kad per 1961 m. ALTS Clevelando skyrius įvairiems lietuviškiems reikalams paaukavo 100 dolerių: vasaros stovyklai Neo Lithuanai \$25, Antros dainų šventės komitetui \$20, ruošiant sukilimo minėjimą 1941 m. Lietuvoje \$10.00, ALTS seimui, įvykusiam Chicagoje 1961 m. \$25.00, prof. J. Kairi remti komitetui \$10.00 ir Vasario 16 gimnazijos mokiniams Povilavičiūtei ir Kolerytei po \$5.00 dovanų Kalėdų švenčių proga. Tos mokinės išlaikomos Vasario 16 gimnazijai remti ratelių 5 ir 53, esančių skyriaus globoje.

Rateliams iki 1961 m. galo labai sėkmingai vadovavo V. Orintas. Susirinkimas jam už tai šiltai padėkojo. Dabar tų ratelių vadovavimą yra perėmęs Steponas Nasvytis.

Iš pranešimo į valdybos atliktus darbus per 1961 m. reikia įskaityti vasaros pobūvį, suruoštą rugpiučio 23 d. inž. A. Nasvyčio namuose su J. Smetonos paskaita apie ideologinę organizacijų reikšmę emigracijoje ir su menine programa, gražiai atliktą solistės Juzės Daugėlienės ir jauno pianisto A. Smetonos. Skyriaus valdybos dar buvo suruošta paskaita apie atomines ir vandens bombas, kurią skaitė inž. dr. Algirdas Nasvytis ir Dr. Čečys.

Skyriaus valdybos padaryta praėjusiais metais pažanga, renkant iš narių mokesčius, šis reikalas prieš metus buvo apleistas. Ta pažanga padaryta valdybos išdininko Vl. Blinstrubo rūpesčiu.

Per 1961 m. nuo balandžio mėnesio, tuomet ši valdyba buvo išrinkta, padaryta 7 valdybos posėdžiai, besirūpinant įvairiais skyriaus reikalais.

Susirinkimas buvo supažindintas su ALTS centro valdybos bendrąsiais lie-

New York, N. Y. — sausio 17 d. per didžiąją NBC televizijos stotį, kurios transliacijos matomos visoje Amerikoje, Today programoje buvo demonstruojamas naujas lietuvių inžinieriaus Anatolijaus Jazbutio išradimas, pavadintas Aetna Drivotron. Tai auto-

čiančiais ALTS skyrių veiklą. Tuose bendrąsiais išskeltų klausimų apsvarstymui susirinkimo nutarta pavesti naujai išrinktai valdybai sušaukti specialų skyriaus narių susirinkimą artimoje ateityje.

Skyriaus revizijos aktą susirinkimui patiekė revizijos komisijos pirm. A. Garmus, pačią reviziją atliko visi jos nariai — A. Garmus, J. Rastenis ir K. Morkūnas.

Į naują ALTS Clevelando skyriaus valdybą išrinkti Vl. Blinstrubas, K. Karpus, P. Pračkys, J. Rastenis ir V. Stuoogis. Kandidatu į valdybą išrinktas K. Morkūnas. Į revizijos komisiją išrinkti A. Garmus, V. Orintas, J. Šiaučiušas. Atstovai į ALTS išrinkti Aldona Augustinavičienė ir Julius Smetona.

Susirinkimo nutarta ir šiais metais savo skyriaus narių tarpe paminėti Vasario 16 šventę, tik atskiru laiku nuo bendrai visiems ALTS ruošiamo Vasario 16 minėjimo, kuriame dalyvauja ir ALTS Clevelando skyriaus nariai.

Susirinkimo pavesta naujai išrinktai valdybai susitarti su kitomis Clevelando lietuvių bendrinėmis organizacijomis dėl atvykimo į Clevelandą V. Banaičio padaryti pranešimą apie gyvenimą pavergetoje Lietuvoje.

V. Banaitis atvyksta į Clevelandą kovo 18 d. ir čia išbus iki kovo 22 d. Iš čia jis vyks Kanadon į Torontą.

S. N.

• **Brangūs mano tautiečiai** — lietuviai, gyvenantieji laisvame krašte, Clevelande.

Paskutinis mano prašymas į Jus. Kadangi norėtas tikslas šv. Kalėdų proga nepasisekė, prašau visų mūsų sergančiųjų džiaugti Vokietijoje vardu, padėkite man suteikti norimą sumą, kad ateinančių šv. Velykų džiaugsmingą dieną galėtume juos pragiedrinti mūsų suteiktąją mažą auką.

Aš jau išėjęs į pensiją ir pridėdamas savąją didesnę auką kreipiuos į Jus, padėkime tiems, kuriems ir mažoji pagalba taip svarbi.

Paskiri asmenys ir organizacijos aukas įteikite man asmeniškai.

Aleksas Banys, BALFo 68 skyriaus vicepirmininkas

• **Pajamų mokesčių grąžinimo pareiškimus** (Income Tax Return) pildo Edvardas Karnėnas Baltic prekybos — Dirvos namuose, 6905 Superior Avenue, pradedant sausio 23 d. kasdien nuo 2 val. popiet iki 6 val. vakaro, šeštadieniais nuo 10 val. ryto. Galima iš anksto susitarti pašaukus telefonu ER 1-4732. Patalpa gauta malonių Baltic prekybos namų savininkų sutikimu.

• **Reikalinga moteris** vaiką pasaugoti. Penkios dienos, turinti patyrimo, angliškai kalbanti.

Šaukti: 391-2781

LIETUVIO IŠRADIMAS TELEVIZIJOJE

mobilio vairuotojo reakcijos bandymo mašina. Specialios filmos pagalba vairuotojas įvedamas į įvairias padėtis, ir vairuotojo reakcijos registruojamos specialioje juostoje, iš kurios galima sekti vairuotojo pasirošimą ir tinkamumą.

Ši aparatą pagamino viena Jamestown, N. Y. amerikiečių firma, kurioje inž. A. Jazbutis turi atsakingą postą. Elektronikos mokslus inž. Jazbutis prieš dešimtmetį baigė Toronto universitete, Kanadoje.

Populiariausias ir didžiausias tiražą Amerikoje turintis New Yorko dienraštis Daily News paskelbė gražiausio vaiko (most beautiful child) 1961 metų konkurso rezultatus. Pirmąją premiją (\$2,500) laimėjo lietuvių-ukrainiečių kilmės Richard Thomas Ullis, 5 metų amžiaus iš Iselin, N. J. Jo tėvas Albertas, lietuvis, tarnauja konduktoriumi Pennsylvanijos Railroad kompanijoje. Mažasis Ričardas užaugęs nori būti policininku...

Dr. Juozas Kazickas, Neris bendrovės dalininkas, biznio reikalais vėl išvyko į Europą. Vasario pradžioje ten vyksa ir jo žmona Aleksandra, iš kur abu skris į Indiją, Australiją ir kitas Pacifiko vietas.

Kęstutis Čerkeliūnas, kuris dvejus metus redagavo New Yorke FASKo leistą Sporto žurnalą, pasikeitus FASKo sudėčiai, buvo atsisakęs iš redaktoriaus pareigų. Naujojo FASKo (pirm. Jaunutis Nasvytis, Cleveland, Ohio) kvietimu, K. Čerkeliūnas ir toliau sutiko redaguoti Sportą ir šiuo metu iš naujo telkia bendradarbius. Naujas Sporto numeris išeis vasario mėn. (jso)

Lietuviškos vestuvės

Sauliaus Siruso ir Gražios Klevaitės sutuoktuvės įvyko sausio 13 dieną, Apiešimo parapijos bažnyčioje, Brooklyn, N. Y. Vestuvių vairsės Maspetho Lietuvių Klubu salėje.

Abu jaunieji yra plačiai žinomi lietuvių akademinio jaunimo tarpe, todėl ir vestuvėse dalyvavo gausus būrys jaunimo. Didžiulė salė talpino apie 200 svečių. Jaunuosius žodžiu sveikino nuo pat vaikystės Saulių pažįstas artimas kaimynas kun. Stasys Valiusaitis, Domas Penikas, J. Valiusaitis iš Stamford, Conn., V. Abraitis, J. Stukas, per kurio radijo valandą Saulius pranešinėjo akademinio gyvenimo apžvalgą ir daug kitų. Daug sveikinimų gavo ir telegramom.

Povestuvinei kelionei išvyko į Floridą.

Jurgis ir Elena Sirusai New Yorko tautinės sąjungos veikėjai, artimų bičiulių tarpe nesenai atšventė sidabrinę savo vedybų sukaktį. Jie abu yra baigę agronomijos mokslus, o J. Sirusas ir čia dirba savo profesinį darbą.

Jovita Jurgilaitė, dr. Jono ir O. Jurgilų dukra, sausio 9 d. skrisdama iš Los Angeles, Kalifornijos į Europą testuoti studijų, buvo sustojusi New Yorke.

Jovita, baigusi Chicagoje universitetą, jau antrus metus studijuoja mediciną Heidelbergo universitete, Vokietijoje.

Vytautas Paprockas, new yorkiečių dr. Vaclovo ir Birutės Paprockų sūnus, ne-

senai pradėjęs JAV karinę tarnybą netoli Worcester, Mass., šiomis dienomis išlaikė likusius egzaminus ir gavo gimnazijos baigimo pažymėjimą.

Vytautas, atlikdamas karinę prievolę, žada netrukus pradėti studijuoti veterinariją.

BALTIMORE

Ramovėnų dešimtmetis

Šiemet sausio 22 d. sukaiko dešimt metų nuo įsteigimo L. V. S. "Ramovė" Baltimorės skyriaus. Pirmasis skyrius pirmininkas buvo Kazls Pažemėnas, toliau — Motiejus Karaša, Elegijus Sližys, Jonas Jakubauskas, Kazys Prancionis ir dabartinis pirmininkas — Morkus Šimkus. Per tą laiką nemažai nuveikta: kasmet ruošti Liet. kariuomenės minėjimai, kartais, kaip 1958 m., labai iškilmingi, dalyvaujant JAV vyr. karo pajėgų ir veteranų atstovams, su iškilėmis Arlington kapinėse, Washington, ruoštos paskaitos, susirinkimai, parengimai ir iškilos, kartais dalyvaujant kaimyninės Philadelphia kolonijos kariams veteranams.

Dešimtmečio sukaktuvių proga, vasario 3 d. Baltimorės Lietuvių Svetainės didžiojoje auditorijoje ruošiamas didelis koncertas. Programoje: inž. Pr. Zupranešimas apie partizanų veiklą pokario Lietuvoje, New Yorko Vyrų Okteto koncertas, vadovaujamas A. Mrozinsko ir Baltimorės Tautinių šokių grupės šokiai, vadov. Balio Brazauskos. Be to turtingas ponių bufetas, baras, orkestras, šokiai.

Baltimoričiai ir washingtoniečiai kviečiami pasinaudoti ta reta proga išgirsti gražų oktėtą, pamatyti garšią tautinių šokių grupę, kuri Baltimorėje ir Washingtono nekartą laimėjo pirmuosius prizus, pasilinksinti ir pabendrauti savųjų tarpe.

K. P.

GALVOSŪKIO NR. 4 SPRENDIMAS

1. Iš miestelio eina kelias. 2. Virš geležinkelio bėgių, kairėje, yra žolės linija. 3. Dešinėje miestelio yra daugiau medžių. 4. Dešinėje pirmojo stulpo pakalnės linija geriau nužymėta. 5. Kairėje iešmininko horizonte matyti kalnelis. 6. Iešmininko apykaktė aukščiau pakelta. 7. Iešmininkas yra labiau pražergus kojas.

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

VISAIS APDRAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvybės, nelaimingų atsitikimų ir gaisro, kraitis į atstovę

PAULINA
MOZURAITIS-BENNETT
HI 2-4450
642 Meadow Lane Dr.
Cleveland 24

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SAVE BY MAIL
POSTAGE PAID BOTH WAYS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Lietuvoje pradėtas leisti naujas žurnalas "Kalbos kultūra". Per metus išėsią du ar trys numeriai. Redaguoti paskirtas Kazys Ulvidas. Žurnale bus nagrinėjami literatūrinės kalbos klausimai.

• Žemės ūkio Akademija, kuri šiuo metu veikia Kaune, nuo ateinančių mokslo metų persikels į Noreikiškes, kur statomi nauji pastatai. Ten busiantis perkelta ir Veterinarijos Akademija.

• Rašinyje — Į talką įamžinti K. V. Banaičio operą (Dirva Nr. 7), išibrovė klaidą. Mr. M. P. Rudis adresas turi būti: 9339 So. Oakley, Chicago, Ill.

• Žinomi ir publikos mėgiami aktoriai Alfa Brinka ir Algimantas Dikinis vaidins du brolius Protuolį ir Gudruolį J. Čiurlionienės pasakoj "Dvylika brolių juodvarniais laksčiusių".

• Atsiųsta paminėti prof. Giuseppe Ricciotti, Kristaus Gyvenimas, p. 965. Iš italų kalbos 14 laidos originalo išvertė kun. P. Dauknyš, MIC. Išleido Londono Marijonai, padedami prenumeratorių aukomis 1962 m. Spausdino Nidos spaustuvė Londone. Irišta kietais viršelais. Amerikoje ir Kanadoje pagrindinis platintojas — "Draugas", 4545 West 63rd Street, Chicago 29, Illinois. Knygos kaina 7 doleriai.

Tai yra pirmasis toks platus mokslinis ir kritinis veikalas apie Kristaus gyvenimą lietuvių kalba. Knygoje atvirai paminimi visi sunkumai ir visi priekaištai, surišti su Kristaus asmeniu ir evangelijomis. Jie atsakomi remiantis paskutiniaisiais mokslo daviniais. Patrauklus knygos stilius. Ši knyga jau išversta į 23 kalbas!

• Lietuvių Literatūros I dalis (totosaka), kurią paruošė lituanistas Domas Velička ir patikrino tautosakos profesorius dr. Jonas Balys, iš spaudos jau išėjo. Tai pagrindinis lietuvių tautosakos kursas su chrestomatija ir pradinėmis literatūros teorijos žiniomis aukštesniosioms lituanistinėms mokykloms, namams ir jaunimo organizacijoms, kur siekiama priaugančiąją kartą supažindinti su liaudies kūryba, papročiais bei tikėjimais. Knyga iliustruota vaizdinės liaudies kūrybos

(skulptūros, architektūros, tapybos) pavyzdžiais. 460 psl. Viršelis ir titulinis puslapis dail. A. Kurausko. Išleido Chicagos Aukštesnioji Lituanistikos Mokykla, 5620 So. Claremont Ave., Chicago 36, Ill. Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Tiražas 1500 egz. Kaina 6 dol.

• Julijos Rajauskaitė-Sušienės piano studijos mokinių koncertas įvyko sausio 14 d., New Brunswick, N. J. Studiją lanko apie 30 mokinių, jų tarpe 8 lietuviukai.

Šią piano studiją taip pat lanko Jūratė ir Rūta Vebraitytės iš Elizabeth, N. J., kurių viena dalyvavo praeitų metų Dirvos Jaunųjų talentų konkurse. Jos yra Irenos ir Juliaus Veblių, Elizabetho aktyvių visuomenės veikėjų dukros.

• Jieva Trečiokienė, ilgametė Newarko Lietuvių Demokratų Klubo sekretorė, buvo pakviesta dalyvauti į naujai išrinkto New Jersey gubernatoriaus Richard J. Hughes inauguraciją, priėmimą ir balių.

• V. Stankus, iš Chicagos, mokėdamas už Dirvą atsiuntė \$10.00 auką.

• Dr. V. Tauras, iš Chicagos, Dirvai paremti atsiuntė \$5.00 auką.

• Stasys Selys, mokėdamas už Dirvą įteikė ir \$5.00 auką.

DELHI, CANADA

Mirė mok. Rožė Račienė

Retėja mūsų eilės tremtyje. Negailėstingoji mirtis skina vieną po kito drąsiausius ir veikliausius mūsų visuomenės narius. Šių metų sausio mėn. 19 dieną Delhi ir apylinkės lietuviai atsisveikino su mokytoja Rose Račiene, veiklia ir energinga lietuvių visuomenės veikėja. Iš profesijos mokytoja, Lietuvoje trylika metų dirbusi pedagogės darbu. Išėivijoje taip pat nenuleido rankų, dirbo ir rūpinosi, kiek sveikata leido, aukodama savo poilsio valandas mažiesiems.

Buvo gimusi Lietuvoje 1909 m. gruodžio 8 dieną. Mirė vos peržengusi penkiasdešimt metų, palikdama skausmą vyrą ir tris dukreles. Dvi iš jų jau baigusias aukštuosius mokslus.

Nežiūrint labai šalto oro ir darbo dienos, palydėti į amžiną poilsio vietą susirinko gausus būrys Delhi, Tillsonburgo, Simcoe ir apylin-

Per Kalėdas Melbourne, Australijoje, susituokė aukštuosius mokslus baigusieji Elvyra Stankevičiūtė ir Arvydas Krausas. Vestuvių puotoje dalyvavo apie 80 svečių iš Sydnėjaus, Canberros, Melbourne ir kitų Australijos miestų. Nuotraukoje jaunieji su pamergėmis ir pabroliais. Iš kairės: Daiva Labutytė, Darius Kairaitis, jaunieji Elvyra ir Arvydas Krausai, Nijolė Žvirzdinaitė ir Algimantas Bulakas.

kės lietuvių. Bažnyčioj kun. Gutauskas jautriu žodžiu paminėjo mirusiąją kaip kilnią ir pavyzdinę lietuvenę. Delhi šeštadieninės mokyklos mokytojų iniciatyva, jos atminčiai gedulingas mišias giedojo iš Toronto atvykęs mūsų jaunas ir talentingas solistas Vaclovas Verikaitis.

Kapinėse su velione atsisveikino Delhi apylinkės Lietuvių Bendruomenės pirmininkas S. Jakobičkas.

Ypatingą ir jaudinantį įspūdį sudarė vietinių lietuvių didelis solidarumas ir jautrumas nelaimėje ištiktiems. Delhi ir apylinkės lietuviai tautiniuose reikaluose pasižymi vieningumu ir dosnumu. A. J.

CHICAGOS LIETUVIŲ ŽINIOS

DVYLIKOS BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ, PREMĖROS BELAUKIANT

Scenos Darbuotojų Chicagos skyrius vasario 3 d., 6 val. ir vasario 4 d., 3 val. padovanos Chicagos lietuvių visuomenei, Jaunimo Centro salėje, rašytojos dramaturgės Sofijos Kymanaitės - Čiurlionienės 4 veiksmų nuostabiai gražią pasaką apie 12-ką brolių, kuriuos piktoji burtininkė prakeikia skraidyti varnais ir kuriuos juos mylinti sesutė pasakiškais žygiais iš tos nelaimės išvaduoja.

Kai ši sudraminta pasaka buvo vaidinama Klaipėdos Teatre, visi spektakliai publikos lūžo: ir suaugusių, ir jaunimo ir mažųjų. Didelio pasisekimo jie susilaukė ir gastrolėse.

Spektaklių rengėjų, režisorės (Z. Kevalaitytė-Visockienė) visos eilės mūsų mėgiamų aktorių, Lietuvių Studentų Ansamblio, vadovaujamo L. Brazdienės, dailininko (V. Petravičius) ir kitų talkininkų pasišventimas laiduoja, kad ir šiuo kartu atsilankiusioje publika nebus apvilti.

Dekoracijos ir kostiumai rengėjams ir aktoriams buvo didžiausios problemos, bet šiuo metu jau viskas eina prie pabaigos.

Gerai spektakliai, ypatin-gai šis, — suaugusiems puikus atsikvėpimas, o jauni-mui ir mažiesiems — este-tinio ir tautinio auklėjimo miela mokykla. Mūsų laukia gerai patiekto dvasinės vaisės. Pasinaudokime jo-mis.

Scenos darbuotojų valdybą sudaro Sofija Adomaitienė (pirm.), Zita Kevalaitytė-Visockienė, Julija Cijūnienė, Anatolijus Kairys ir Česlovas Rukuiža. Pe. Z.

ALT S-gos Chicagos skyriaus valdyba sausio 28 d., 4 v. po pietų, Dubysos svetainėje — 2548 W. 69 St., kviečia visuotiną skyriaus narių susirinkimą. Darbo-tvarkėje: Igno Andrašiūno paskaita, centro valdybos aplinkraščių skaitymas, naujos skyriaus valdybos rinkimas ir kiti einamieji reikalai.

Nariai kviečiami kuoska i tlingiausiai dalyvauti šiame susirinkime.

L. N. Talkos atstovybė vasario 10 d., 7:30 val. vakare, B. Pakšto svetainėje, banketo formoje, ruošia Vasario 16 d. minėjimą. Numatyta trumpa paskaita ir meninė dalis, kurią tvarko Eglė Vilutienė.

ALT Chicagos skyrius Vasario 16 d. minėjimą ruošia vasario 18 d. Marijos Aukštesniosios Mokyklos salėje. Minėjimo išvakarėse vasario 17 d. trumpos iškilnės prie žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklo Jaunimo Centre. Visuomenė kviečiama skaitlingai dalyvauti ir paremti auką.

Sausio 20 d., 7 val. vakare, Jaunimo Centre atidaryta Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos paroda. Dalyvauja nemažai dailininkų su savo kūriniais.

Ne tik meno mėgėjams, bet ir šiaip žiūrovui yra ko pažiūrėti.

Chicago ir jos apylinkės šiemet gausaus sniego ir šalčio varginamos. Toks šaltis ir sniego daugybė buvo tik prieš keliolika metų. Žiemos pranašai — ešeriukai smarkiai apsiriko. J. J.

LIETUVIŲ SCENOS DARB. S-GOS CHICAGOS SKYRIUS

S T A T O

J. Čiurlionienės 4 veiksmų pasaką

DVYLIKA BROLIŲ JUODVARNIAIS LAKSČIUSIŲ

Režisūra — Z. KEVALAITYTĖS-VISOCKIENĖS
Scėnovaizdis — V. PETRAVIČIAUS
Apšvietimas — K. CIJŪNELIO
Šokiai — L. BRAZDIENĖS.

V a i d i n a :

A. Kežėlienė, J. Cijūnienė, E. Petrokaitė-Rukuižienė, E. Gepnerienė, A. Brinka, A. Dikinis, St. Bernatavičius, N. Micus, V. Petrauskas, J. Raudonis, A. Stoškus, R. Vaičiaitis, J. Ilčiukas.

12 brolių vaidina ir šoka Jaunimo Centro Studentų Ansamblis.

Vaidinimai įvyks Jaunimo Centre, 5620 So. Claremont, š. m. vasario 3 d., šeštadienį, 6:30 val. p. p. ir vasario 4 d., sekmadienį, 3 val. p. p.

Bilietus galima gauti "Marginiuose", 2511 West 69 Street.

Bilietų kaina 2 dol. vaikams ir 3 dol. suaugusiems.

Dirvos skaitytojai Jieva ir Albinas Trečiokai, aktyvūs New Jersey lietuvių veikėjai, žiemos atostogų praleido kelionėje po Karaių jūras, aplankydami Vakarų Indijos salas. Nuotraukoje p. Trečiokai Atlantic laive su kelionės organizatoriumi ir jo pagalbininkėmis, iš kairės: Francine Elworthy, George Blair, Jieva Trečiokienė, Penny Bancroft ir Albinas S. Trečiokas.

DR. JUOZUI SKRINSKAI

Jo mylimam tėvui mirus, reiškiame gilią užuojautą

Dr. Pauliukonis ir šeima

A. A.

ROŽEI RAČIENEI

netikėtai mirus, jos vyrui kolegai MARTYNUI RAČIUI, dukrelėms GRAŽINAI JANUŠIENEI, JŪRATEI ir MARYTEI reiškia giliausią užuojautą

L. T. S. Korp! "Neo-Lithuania"
Toronto Skyriaus Korporantai